

ULUSLARARASI ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE GELİŞMELER BÜLTENİ

-OCAK 2024-

İçindekiler Tablosu

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	3
1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER	11
AVRUPA KİTASI	11
ALMANYA	11
AVUSTURYA	12
BELÇİKA	13
ÇEKYA	15
DANİMARKA	16
FRANSA	17
FİNLANDİYA	19
HOLLANDA	24
İNGİLTERE	26
İSPANYA	29
İSVEÇ	32
İSVİÇRE	34
İTALYA	35
NORVEÇ	38
POLONYA	39
PORTEKİZ	41
AMERİKA KİTASI.....	45
ABD	45
ARJANTİN	50
KANADA	51
ASYA KİTASI	54
AZERBAYCAN CUMHURİYETİ	54
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ.....	56
ÇİN HALK CUMHURİYETİ	58
ENDONEZYA	59
GÜNEY KORE	60
HİNDİSTAN	61
JAPONYA	63
KAZAKİSTAN	65
RUSYA FEDERASYONU	68
SİNGAPUR	70

SUUDİ ARABİSTAN.....	71
AFRİKA KİTASI	72
KENYA	72
NİJERYA	74
OKYANUSYA	75
AVUSTRALYA.....	75
YENİ ZELANDA	77
2.ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER	78
AB SAYISAL TEK PAZARI	78
ENISA.....	80
ETSI	82
GSMA.....	84
UPU.....	86

YÖNETİCİ ÖZETİ

Diğer ülke ve uluslararası kuruluşların/birliklerin gündemlerini takip ederek tecrübelerinden istifade etmek amacıyla bilgi ve iletişim teknolojileri alanında yer alan belli başlı ülkelerin, uluslararası kuruluş ve birliklerin elektronik haberleşme sektörlerindeki gelişmeler ve sektöre yönelik düzenlemeleri esas alınarak derlenen “Uluslararası Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteni” her ay hazırlanmakta ve Kurumumuz internet sayfasından kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bülten kapsamında; genişbant altyapılarının gelişmiş olduğu Avrupa, Asya, Amerika, Afrika, Okyanusya kıtalarında yer alan ülkeler ile uluslararası kuruluş ve birliklerdeki elektronik haberleşme piyasası, genişbant, bulut bilişim, siber güvenlik, internet, yazılım hizmetleri, 5G, yapay zekâ (AI), robotik, nesnelerin interneti (IoT), otonom araçlar, 3D yazıcı, nanoteknoloji gibi gelişen teknolojiler başlıkları altında yaşanan teknolojik ve düzenleyici gelişmelere yer verilmektedir.

Bu kapsamda, 2024 yılı Ocak ayı bülteninde Avrupa kıtasından; Almanya, Avusturya, Belçika, Çekya, Danimarka, Fransa, Finlandiya, Hollanda, İngiltere, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Norveç, Polonya, Portekiz, Amerika kıtasından; ABD, Arjantin, Kanada, Asya kıtasından; Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri, Çin, Endonezya, Güney Kore, Hindistan, Japonya, Kazakistan, Rusya Federasyonu, Singapur, Suudi Arabistan, Afrika Kıtasından; Kenya, Nijerya, Okyanusya kıtasından; Avustralya ve Yeni Zelanda’daki gelişmeler incelenmiştir. Uluslararası kuruluşlardan AB Sayısal Tek Pazarı, ENISA (Avrupa Birliği Siber Güvenlik Ajansı, European Union Agency for Cybersecurity), ETSI (Avrupa Telekomünikasyon Standartlar Enstitüsü, European Telecommunications Standards Institute), GSMA (GSM Association) ve UPU (Dünya Posta Birliği, Universal Postal Union) tarafından hazırlanan raporlara ve gelişmelere yer verilmiştir.

Bu bültenin hazırlanmasında; Cullen International’ın “Country Updates”, “Telecommunications Flashes” bölümleri, ilgili ülkelerin düzenleyici kurumlarının ve uluslararası kuruluşların/birliklerin internet sayfaları ve BT sektörüne yönelik haberler yapan uluslararası haber sitelerinden faydalanılmıştır. Bu kapsamda, 2024 yılı Ocak

ayı Uluslararası Elektronik Haberleşme Sektöründe Gelişmeler Bülteninde yer alan hususlar aşağıda özetlenmektedir:

- BNetzA, 2023 yılında izinsiz telefon reklam aramaları hakkında toplam 34.714 şikâyet almıştır.
- RTR, Telekomünikasyon ve Posta Dairesi, aldığı kararla telekomünikasyon ürünlerine yönelik tarife karşılaştırma portallarını, yani Federal İşçi ve Çalışanlar Odası'nın (AK) karşılaştırma portallarını ikinci kez sertifikalı hale getirmiştir.
- Yeni BIPT Konseyi, üyelerinin atama kararlarının Belçika Resmî Gazetesi'nde yayımlanmasının ardından 2 Ocak 2024 tarihinde göreve başlamıştır.
- Çek Rekabet Kurumu, birleşmenin perakende sabit internet erişim pazarında rekabet üzerinde olumsuz etkiler oluşturabileceği endişesiyle hareket etmiştir.
- Danimarka Ulusal Rekabet Otoritesi NCA, Danimarka'da faaliyet gösteren Telia'nın Norlys şirketi tarafından devralınmasına önerisine ilişkin bir soruşturma başlatmıştır.
- Fransız posta düzenleyicisi ARCEP, posta işletmecisinin evrensel hizmet yükümlülükleri (USO, Benchmark) kapsamına giren 2024 yılı basın taşıma ve dağıtımı için La Poste tarafından önerilen yeni tarife artışlarını onaylamıştır.
- Finlandiya Ulaştırma ve İletişim Ajansı; Traficom, siber güvenliğin risk yönetimi tedbirlerine ilişkin bir öneri hazırlamaktadır.
- AB'nin Dijital Hizmetler Yasası'nın 17 Şubat 2024'te uygulamaya başlamasıyla birlikte internet platformları ve diğer dijital hizmetler yeni yükümlülüklerle sahip olacaktır.

- 15 Aralık 2023 tarihinde sona eren Dünya Radyo İletişim Konferansı 2023 (WRC-23), radyo frekanslarının gelecekteki kullanımına ilişkin kararlar almış ve Finlandiya hedeflerine iyi bir şekilde ulaşmıştır.
- Hollanda Tüketiciler ve Piyasalar Kurumu (ACM), telekom sektöründeki eğilimleri gösteren üç aylık raporu yayınlamıştır.
- İngiliz düzenleyici kurumu OFCOM'un da içinde yer aldığı bir araştırmaya göre, Google, Microsoft Bing, DuckDuckGo, Yahoo! ve AOL gibi bilinen arama motorları kendine zarar verme (veya yaralama) ile ilgili zararlı web sayfalarına, resimlere ve videolara açılan kapılar olarak işlev görebilmektedir.
- OFCOM, 2023 yılının üçüncü çeyreğine ait tüketici şikayetleri raporunu yayınlamıştır.
- OFCOM, posta sektörünün geldiği nokta itibarı ile evrensel posta hizmetinde modernizasyon gerektiğini açıklamıştır.
- CNMC'nin Tebliği, diğer hususların yanı sıra, operatörler arasındaki bu tür anlaşmazlıkların soruşturulmasını ve çözülmesini hızlandıracaktır.
- İspanya'da Eylül 2023 sonunda aktif eve kadar fiber (FTTH) erişimi 15,4 milyonu aşmıştır.
- İsveçli yeni işletmeci T.Loop, İsveç'in Stockholm kentinde bir veri merkezi satın almıştır.
- Swisscom, AI House Davos forumunda NVIDIA ile işbirliği yaparak İsviçre ve İtalya'daki müşterileri için NVIDIA'nın hızlandırılmış bilgi işlem ve yapay zekâ yazılımına dayalı üretken yapay zekâ (GenAI) süper bilgisayarlar kurmayı planladığını duyurmuştur.

- İtalyan sosyal medya oluşturucuları yakında içeriklerini evrimii yayınlarken geleneksel medya kuruluşlarıyla aynı kurallara tabi olacaktır.
- İtalya hükümeti, Telecom Italia'nın (TIM) 22 milyar Avro (23,92 milyar dolar) bedelle sabit hat Şebekesini ABD fonu KKR'ye altın g kuralı olarak adlandırılan satış planına göre satmasına izin vermiş ve Telekom grubu bunu açıklamıştır.
- Norveç İletişim Otoritesi (Nkom), toplam yedi mobil operatörün denetimlerini gerçekleştirmiştir.
- Polonya telekomünikasyon düzenleyicisi UKE, mobil işletmecilerin ve diğer kullanıcıların milimetre dalga (mmWave) spektrum bantları 26 GHz (24.25-27.5 GHz) ve 42 GHz'de (40.5-43.5 GHz) (Benchmark) nerede ve ne zaman hizmet vermeyi planladıklarını araştırmaktadır.
- Avrupa Komisyonu, ANACOM tarafından ilgili pazarların analizine ilişkin olarak bildirilen taslak kararlara ilişkin herhangi bir çekince belirtmemiş ve ANACOM'un MEO'ya fiber optik Şebekesini belirlenen bir dizi bölgede diğer işletmecilere açma yükümlülüğü de dahil olmak üzere bir dizi yükümlülük getirme kararını onaylamıştır.
- T-Mobile US, 2023'te yılında bir önceki yıla göre önemli lde daha az yeni müşteri kazanmasına rağmen, işletmecinin yıl içerisinde asıl odaklandığı husus rakiplerinin önünde kalmaya devam etmek olmuştur.
- AT&T kamuoyuyla paylaştığı yeni finansal açıklamalarda geçen yıl müşteri sayısında ve nakit akışında kaydettiği büyümeye vurgu yapmaya devam etmektedir.
- ABD düzenleyici kurumu FCC'nin başkanı Jessica Rosenworcel, otomobil firmalarına ve telekomünikasyon Şirketlerine, aile içi Şiddet mağdurlarını,

bağlantılı araçların istismarcılar tarafından kötüye kullanılmasından korumak için yardım talebi konulu bir mektup yazmıştır.

- Telekom Arjantin'in, 3,5 GHz bandında yakın zamanda ödüllendirilen spektrumunu kullanarak yedi adet daha 5G Bağımsız (SA) anteni daha konuşlandırdığı bildirilmiştir.
- Kanada'nın telekomünikasyon sektörü 2023 yılında Sanayi Bakanı Francois-Philippe Champagne'ın Kanada Radyo-Televizyon ve Telekomünikasyon Komisyonu'na (CRTC) tüketici haklarına, hizmet sunumuna, rekabete ve evrensel erişime öncelik vermesini gerektiren bir direktif vermesinin ardından önemli değişikliklerle karşı karşıya kalmıştır.
- Azerbaycan Cumhuriyeti Dijital Gelişim ve Ulaştırma Bakanlığı'nın 2021-2024 yılları arasında hayata geçirmeyi planladığı Online Azerbaycan projesi ile Azerbaycan halkının 2024 yılı sonuna kadar yüksek hızlı internete erişebilmesi planlanmaktadır.
- Azercell, abonelere sunulan yüksek hizmet seviyesinin bir sonraki göstergesi olarak, Kalite Yönetimi için uluslararası ISO 10004:2018 sertifikasını almaya hak kazanmıştır.
- Birleşik Arap Emirlikleri Telekomünikasyon ve Dijital Devlet Düzenleme Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Talal Humaid Belhoul tarafından temsil edilen BAE, 18 Ocak 2024 tarihinde Abu Dabi'de düzenlenen Arap İletişim ve Enformasyon Bakanları Konseyi 27. Oturumuna başkanlık ve ev sahipliği yapmıştır.
- Çin, 2025 yılı sonuna kadar ülkenin sınır bölgelerindeki tüm ilçe ve kasaba merkezlerine 1.000 Mbps hızında 5G mobil ağı ve fiber optik ağı genişletmeyi planlamaktadır.

- Endonezya'daki özel şebeke müşterilerine ultra yüksek hızlı özel kablosuz iç ve dış ağların yanı sıra endüstri otomasyon hizmetlerini sunmak için ABD merkezli kablosuz ulaşım ve erişim çözümleri geliştiricisi Aviat Networks ile Smart Telecom (Smartfren) bir anlaşma imzalamıştır.
- Güney Kore Bilim, Bilgi ve İletişim Bakanlığı, mobil sanal şebeke operatörleri için radyo dalgası kullanım ücreti indirim süresinin uzatılması için çalışma yürütmektedir.
- Hindistan Telekom Düzenleyici Kurumu TRAI, Telekom Servis Sağlayıcılarının yardımıyla yirmi şehirde, çevre bölgelerinde ve otoyollarda Eylül 2023'te sona eren çeyrekte gerçekleştirilen sürücü testlerine (Drive test) ilişkin raporu yayımlamıştır.
- Hindistan Telekomünikasyon Departmanı DoT, Vodafone Idea (Vi) ve Adani Group firması Adani Data Networks'e bildirimde bulunmuş, 5G şebekesi için minimum dağıtım yükümlülüklerini yerine getirememelerinin nedenlerine ilişkin açıklama istemiştir.
- Japonya İçişleri ve Haberleşme Bakanlığı MIC ile Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı METI 19 Ocak 2024 tarihinde taslak Yapay Zeka İş Kılavuzlarını yayımlamış olup; söz konusu taslak için kamuoyunun görüşleri talep edilmektedir.
- Japon SoftBank Corp. (SoftBank), Segment Yönlendirme IPv6 Mobil Kullanıcı Seviyesi (SRv6 MUP) teknolojisini kullanarak 5G Çok Erişimli Uç Bilişim (MEC-Multi-access Edge Computing) için saha denemelerine başladığını duyurmuştur.
- Kazakistan Cumhuriyeti Dijital Kalkınma, İnovasyon ve Havacılık ve Uzay Sanayi Bakanlığı, Bakan Bagdat Mussin'in liderliğinde Samruk-Kazyna ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Yatırım Bakanlığı ile teknolojik ilerleme amacıyla bir Mutabakat Zaptı (MoU) imzalamıştır.

- Kazakhtelecom Başkanı Kuanyshbek Yessekeyev, 2025 yılı sonuna kadar 5G ağının yaygınlaştırılmasının hızlandırılmasına ilişkin olarak Kazakhtelecom'un 7.000'den fazla baz istasyonunun inşası için bir plan geliştirdiğini ifade etmiştir.
- Rus operatör Rostelecom, dijital eşitsizliği gidermek için LTE baz istasyonlarını birden fazla bölgede konuşlandıracağını duyurmuştur.
- Singapur düzenleyici kurumu IMDA; mobil operatörlerin abonelerine 5 Ocak 2024'ten itibaren uluslararası gelen aramaları engelleme seçeneği sunacaklarını ifade etmiş olup; bu kapsamda abonelerin, kendilerini uluslararası dolandırıcılıklardan korumak için bu hizmete katılmalarının teşvik edileceği belirtilmiştir.
- Suudi Arabistan'da, İletişim, Uzay ve Teknoloji Komisyonu CST tarafından yayımlanan ve 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren geçerli olan "Veri Merkezi Hizmetleri Yönetmeliği" yürürlüğe girmiştir.
- Afrikalı işletmeci MTN Group, kırsal kesimlerde uydu tabanlı internet bağlantısı geliştirmek için SpaceX (Starlink), AST SpaceMobile, OneWeb ve Lynk Global gibi şirketlerle iş birliği yapmaktadır.
- Kenya Haberleşme Kurumu CA, Airtel ve Telkom Kenya'ya mobil telefon ağlarında tüketicilere sağlanan hizmet kalitesi standartlarına (QoS) uymadıkları için uyarı bildirimleri yayınlamıştır.
- MediaTek, teknolojik gelişmeleri teşvik etmek ve ülke genelinde mobil bağlantıyı geliştirmek için Airtel Nijerya ile işbirliği yapmıştır.
- Avustralya İletişim ve Medya Otoritesi ACMA web sitesinden düzenli olarak telefon dolandırıcılıklarından nasıl korunmanız gerektiğine dair bilgi vermektedir.

- Avustralya İletişim ve Medya Kurumu ACMA tarafından yapılan bir araştırma neticesinde; Outdoor Supacentre Pty Ltd, Avustralya spam yasalarını ihlal ederek 83.000'den fazla pazarlama kısa mesajı gönderdiği için 302.500 dolar ceza ödemiştir.
- Yeni Zelanda'da 2degrees, Aotearoa'ya gelen ziyaretçilerin arkadaşları ve aileleri ile iletişimde olmalarını, ayrıca Instagram ve Google Maps ile bağlantıda kalmalarını sağlamak için tasarlanmış yeni seyahat projesi başlatmıştır.
- Avrupa Komisyonu, sanal dünyadaki rekabet ve üretken yapay zekâ konusunda katkı çağrısı başlatmış ve birçok büyük dijital oyuncuya bilgi talebi göndermiştir.
- Avrupa Birliğin kurum, ofis ve kuruluşlarında yüksek düzeyde ortak siber güvenliğe yönelik tedbirleri belirleyen yeni Siber Güvenlik Yönetmeliği, 7 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- ENISA tarafından hazırlanan Avrupa Ortak Kriterler Siber Güvenlik Planı (EUCC), AB siber güvenlik sertifikasyonu çerçevesinde ilk şema olarak nitelendirilmiştir.
- Fransız Ulusal Siber Güvenlik Ajansı (ANSSI), mobil cihaz kullanıcıları için güvenliğin kritik önemini vurgulayan önemli bir adım olarak, ETSI'nin Tüketici Mobil Cihaz Koruma Profilini Ortak Kriterler Küresel Sertifikasyon Çerçevesi kapsamında onaylamıştır.
- GSMA ve IBM, telekom endüstrisinde yapay zekanın benimsenmesi ve becerilerin desteklenmesi amacıyla iş birliği yaptıklarını duyurmuştur.
- Emirates Post Group (EPG) ve Uluslararası Posta Birliği (UPU) tarafından Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Eğitim Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Eğitim ve Araştırma Enstitüsü (UNITAR) iş birliğiyle, posta sektörünün iklim değişikliğindeki rolünü vurgulayan 'Gelecek için Teslimat' başlıklı bir çalıştay düzenlenmiştir.

1. ÖRNEK ÜLKELERDEKİ DÜZENLEYİCİ GELİŞMELER

AVRUPA KITASI

ALMANYA

Nüfusu:	83.684.929
Yüzölçümü:	357,021 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	48,264 ABD doları
Düzenleyici Kurum:	BNETZA
Mobil Şebeke Abonesi:	111.872.000
Sabit Şebeke Abonesi:	43.000.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	86

Bnetza İzinsiz Telefon Reklamları için Rekor Cezalar Uyguluyor

BNetza, 2023 yılında izinsiz telefon reklam aramaları hakkında toplam 34.714 şikâyet almıştır¹. Bir önceki yıl bu şikâyet sayısı 64.704 olmuştur. Bu şikâyetlere yönelik verilen idari para cezalarının toplamı yaklaşık 1,4 milyon Avro'ya ulaşarak bir önceki yılın rakamı olan 1,15 milyon Avro'yu aşmıştır. Şikâyet sayısı bir önceki yıla göre neredeyse yarı yarıya azalmış olmasına rağmen, 1,4 milyon Avro'ya ulaşan toplam cezalar bazı çağrı merkezleri için gerçekten maliyetli hale gelmiştir. BNetza şikâyetlerin bir önceki yıla göre yarı yarıya azalmasını olumlu karşılamıştır.

¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.zfk.de/unternehmen/nachrichten/bnetza-verhaengt-rekordbussgelder-wegen-unerlaubter-telefonwerbung> adresinden ulaşılabilir.

AVUSTURYA

Nüfusu:	9.142.465
Yüzölçümü:	83.879 km ²
Kişi Başına Gelir:	50,277 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Avusturya Yayın ve Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (RTR)
Mobil Şebeke Abonesi:	13.070.000
Sabit Şebeke Abonesi:	3.800.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	94.2

Tarife Karşılaştırma Portalı

RTR, Telekomünikasyon ve Posta Dairesi, aldığı kararla telekomünikasyon ürünlerine yönelik tarife karşılaştırma portallarını, yani Federal İşçi ve Çalışanlar Odası'nın (AK) karşılaştırma portallarını ikinci kez sertifikalı hale getirmiştir. Tarife karşılaştırmaları, kullanıcıların ürün seçerken bilinçli ve doğru kararlar alabilmesi için vazgeçilmez araçlardır. AK'nin tarife karşılaştırmaları, kullanıcılara kendi tüketim alışkanlıklarını ve gereksinimlerini karşılaştırma araçlarına girerek uygun tarifelere veya önerilen ürünlere sahip olma fırsatı sunmaktadır. Kaç dakika arandığı, kaç SMS gönderildiği, ne kadar data hacmi kullanıldığı gibi farklı parametreler sorgulanıp karşılaştırılarak uygun tarifeler hesaplanmaktadır. Bu bilgilerin sağlanması, kişinin kullanım davranışına en iyi hangi tarifenin karşılık geldiğinin bulunmasında önemli bir destektir. Düzenleyici otoritenin olumlu kararından önce tarife karşılaştırma portalında kapsamlı bir inceleme yapılmıştır. Karşılaştırma portalları başarılı sertifikasyon için yasal kriterleri karşılamış ve gerekli yerlerde düzenlemeler yapılmıştır. Diğer şeylerin yanı sıra, algoritmanın bağımsızlığı, nesnellığı ve şeffaflığı ile güncelliği kontrol edilmiştir.²

² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye https://www.rtr.at/TKP/presse/presse-mitteilungen/presseinformationen_2024/pinfo16012024tkp.de.html adresinden ulaşılabilmektedir.

BELÇİKA

Nüfusu:	11.686.140
Yüzölçümü:	30.528 km ²
Kişi Başına Gelir:	50.598 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Belçika Telekomünikasyon ve Posta Hizmetleri Enstitüsü-BIPT
Mobil Şebeke Abonesi:	21.793.573
Sabit Şebeke Abonesi:	4.920.679
İnternet Kullanım Oranı (%):	94,5

Yeni BIPT Konseyi

Yeni BIPT Konseyi, üyelerinin atama kararlarının Belçika Resmî Gazetesi'nde yayımlanmasının ardından 2 Ocak 2024 tarihinde göreve başlamıştır.³ Konsey bir başkan ve üçü olağan üye olmak üzere dört üyeden oluşmaktadır. Üyeler, Kral tarafından altı yıllık bir süre için atanırlar.

BIPT'in misyonlarını yerine getirmek için çeşitli eylem araçları vardır. Bunlar:

- Gerçek kişilere ve şirketlere yükümlülük getirilmesi sonucunu doğurabilecek idari kararları alır,
- İdari yaptırımlar uygulayabilir,
- Kendi inisiyatifiyle veya Bakanın talebi üzerine görüş bildirir,
- Yukarıda belirtilen alanlarda sektöre özgü mevzuata uyumu izler ve yararlı tüm bilgileri toplayarak veya kamuoyunun katılımıyla çalışmalar yürütmeye yetkilidir,
- Anlaşmazlıklarda arabuluculuk yapabilir.

1 Ocak 2027 tarihine kadar departmanların yönetim fonksiyonları aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır:

³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.bipt.be/consumers/news/news---new-composition-of-the-bipt-council> adresinden ulaşılabilmektedir.

Michel Van Bellinghen: Sicil Dairesi, İletişim Departmanı, Bütçe ve Finans Departmanı, Çeviri Departmanı, Uluslararası İlişkiler Departmanı;

Bernardo Herman: BT Departmanı, İzleme Departmanı, Tüketiciler Departmanı (Dijital Hizmetler Yasasının uygulanmasına ilişkin hususlar dahil), Posta Piyasası Departmanı;

Peggy Valcke: Hukuk Departmanı, Personel Yönetimi Departmanı, NetSec Departmanı;

Stefaan Vyverman: Satın Alma ve Lojistik Departmanı, Telekom Pazarı ve Medya Departmanı, Ödevler Departmanı.

ÇEKYA

Nüfusu:	10.763.853
Yüzölçümü:	78.871 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	41.228 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Çekya Telekomünikasyon Ofisi (CTO)
Mobil Şebeke Abonesi:	13.101.360.000
Sabit Şebeke Abonesi:	1.494.175.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	87

Çek Rekabet Kurumu, CETIN'in Satın Alınmasını Koşullu Olarak Onayladı

Çek Rekabet Kurumu, birleşmenin perakende sabit internet erişim pazarında rekabet üzerinde olumsuz etkiler oluşturabileceği endişesiyle hareket etmiştir. Özellikle birleşmiş kuruluşun konumunun çok güçlü olacağı belirli şehirlerde ve belediyelerde güçlü bir rakip oluşturarak, CETIN'in telekomünikasyon şebekesini iyileştirmeye yatırım yapma teşviklerini azaltarak altyapı rekabetine ve sonuç olarak tüketicilere zarar verebileceğini düşünülmüştür. Rekabet otoritesi, bazı şehirlerde, alternatif şebekelerin sınırlı varlığı ve CETIN'in yukarı akış toptan internet erişim pazarındaki çok güçlü konumu nedeniyle, birleşmenin perakende sabit internet erişim hizmetlerinin arzını azaltabileceğini belirtmiştir. Bu endişeyi ele almak için CETIN, bazı taahhütlerde bulunmuştur:

- 187 belediyede son zamanlarda düzenlenmemiş toptan bit akış erişim teklifini beş yıl boyunca sürdürme taahhüdü; ve
- Daha gelişmiş şebekelere yatırım yaparak toptan ve perakende hizmetler sunma.

Bu taahhütler, toptan internet erişim pazarlarında sektöre özgü önemli pazar gücü (SMP) düzenlemesini aşamalı olarak sona erdirmeye geçiş dönemi tarafından belirlenen süreden daha uzun süre devam edecektir.⁴

⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.cullen-international.com/client/site/-documents/CLCLCZ20240001> adresinden ulaşılabilir.

DANİMARKA

Nüfusu:	5.837.213
Yüzölçümü:	43.094 km ²
Kişi Başına Gelir:	58.439 Dolar
Düzenleyici Kurum:	Danimarka Enerji Ajansı (DAE)
Mobil Şebeke Abonesi:	7,24 milyon abone
Sabit Şebeke Abonesi:	2,6 milyon abone
İnternet Kullanım Oranı (%):	98

Mobil Operatörlerin Devir İşlemleri

Danimarka Ulusal Rekabet Otoritesi NCA, Danimarka'da faaliyet gösteren Telia'nın Norlys şirketi tarafından devralınmasına önerisine ilişkin bir soruşturma başlatmıştır. NCA'nın soruşturmayı 90 iş günü içerisinde tamamlaması beklenmektedir. Bunun yanı sıra, taraflar NCA ile iletişim halinde olduklarını ve devir işlemlerinin 2024 yılının ilk çeyreğinde tamamlanmasını planladıklarını açıklamışlardır. Norlys, 2019 yılında SE ve Eniig'in birleşmesinden oluşan Danimarkalı bir enerji ve telekomünikasyon şirkettir. Şirket, 2022'de Verdo Tele işletmecisinin de devralınması dahil olmak üzere birçok satın alma gerçekleştirmiştir. Norlys şirketi, Danimarka'da hanelerin yaklaşık %25'ine tekabül eden 700.000 haneyi kapsayan bir fiber altyapı ağına sahiptir.⁵

⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/CLCLDK20240001> adresinden ulaşılabilir.

Nüfusu:	67.422.241
Yüzölçümü:	543.940 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	49.492 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	ARCEP
Mobil Şebeke Abonesi:	72.751.000
Sabit Şebeke Abonesi:	37.759.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	86,10

La Poste 2024 Yılı İçin Basın Dağıtım Tarifelerini %2 Artırdı

Fransız posta düzenleyicisi ARCEP, posta işletmecisinin evrensel hizmet yükümlülükleri (USO, Benchmark) kapsamına giren 2024 yılı basın taşıma ve dağıtım için La Poste tarafından önerilen yeni tarife artışlarını onaylamıştır.

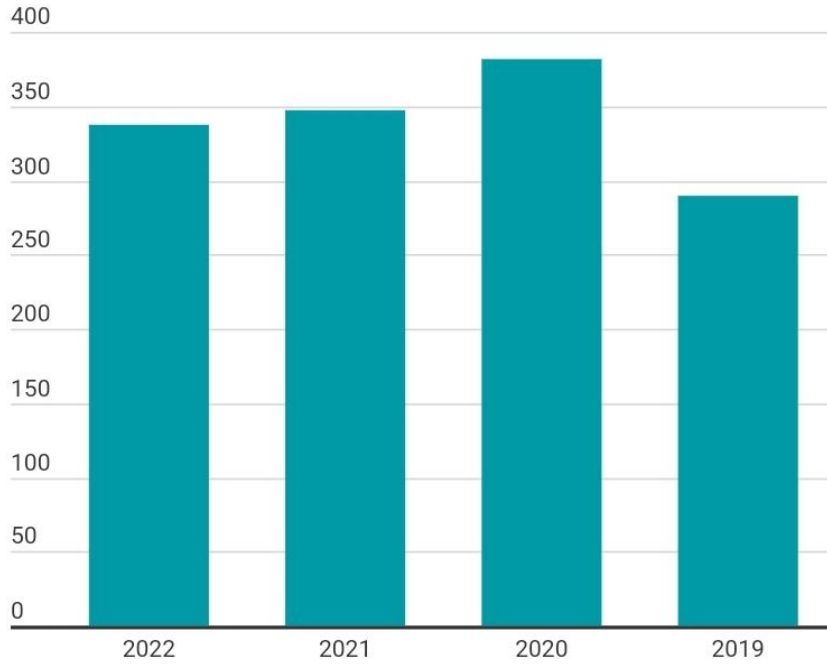
Düzenleyici kurum, işletmecinin tarife artışlarının ılımlı ve aşağıdakilerle uyumlu olduğunu değerlendirmiştir:

- 2022-2026 dönemi için basının taşınması ve dağıtım için düzenleyici çerçeve tarafından belirlenen fiyat üst sınırı; ve
- ARCEP'in 2024-2025 döneminde evrensel hizmet tarifelerinde ortalama %17'lik (nominal olarak) bir artış öngören önceki kararı.

Şubat 2022'de kabul edilen basının taşınması ve dağıtımına ilişkin düzenleyici çerçeve, evrensel hizmet sağlayıcısını (USP, Benchmark) ortalama fiyatlardaki yıllık artışı %2 ile sınırlamakla yükümlü kılmıştır. Bu çerçevede, basın dağıtım fiyatları yıllık olarak enflasyonu (önceki ve cari yılların Haziran ayları arasında tüketici fiyat endeksindeki yıllık değişimle ölçülür) artı %1 takip edecek şekilde değişebilmektedir. Ancak, çerçeve aynı zamanda tarifelerdeki yıllık artışların %2'yi geçemeyeceğini de öngörmektedir.

Enflasyon oranı 2024 yılında %5,47 olduğundan, USP %2'lik düzenleyici fiyat tavanı ile sınırlandırılmıştır. Bir önceki yıl USP'nin tarife değişikliği de bu azami oranla sınırlandırılmıştı. Aynı zamanda, ARCEP değerlendirmesinde, yeni tarifelerin USP'nin basın dağıtım hizmetinin sağlanmasına yönelik sabit dağıtım maliyetlerini yansıtmadığını kabul etmiştir. La Poste, basın hacimlerinde bir düşüş yaşamakta ve basın dağıtımını için kamu hizmeti hesabında bir açık olduğunu bildirmektedir. Bir önceki yıl 347 milyon Avro olan brüt açık 2022 yılında 338 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir.

La Poste'un basın dağıtımını için kamu hizmeti hesabındaki açığı 2022'de 2021'e kıyasla %2,6 azaldı,
€m (Cullen International)

© Cullen International

Basın dağıtımını için kamu hizmeti hesabında 2022 yılında oluşan net açık 254 milyon Avro olup, devlet tarafından ödenen tazminat 84 milyon Avro'dur. 2021 yılında ise devlet tazminatının payı 88 milyon Avro olarak gerçekleşmiş ve net açık 259 milyon Avro olmuştur.

Düzenleyici kurum, La Poste'nin hizmetin artan maliyetlerini karşılamaya yardımcı olmak için 2024 yılında devlet yardımı almaya hak kazanacağını belirtmiştir. Aralık 2022'de Avrupa Komisyonu, Fransız devletinin 2023-2026 döneminde basın dağıtımını kamu görevini yerine getirmesi için La Poste'ye 153,5 milyon Avro tazminat ödemesini onaylamıştır (Tracker, Benchmark).⁶

FİNLANDİYA

Nüfusu:	5.538.000
Yüzölçümü:	338.145 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	50.818 ABD doları
Düzenleyici Kurum:	Ulaştırma ve Haberleşme Ajansı (TRAFICOM)
Mobil Şebeke Abonesi:	7.570.000
Sabit Şebeke Abonesi:	207.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	96,0

1. Traficom'dan Siber Güvenlik Risk Yönetimi Tedbirlerine İlişkin Bir Öneri

Finlandiya Ulaştırma ve İletişim Ajansı Traficom, siber güvenliğin risk yönetimi tedbirlerine ilişkin bir öneri hazırlamaktadır. Tavsiyenin arka planında, 16 Ocak 2023'te yürürlüğe giren ve Avrupa Birliği genelinde ortak bir siber güvenlik düzeyi sağlamayı amaçlayan NIS2 direktifi yer almaktadır.

NIS2 direktifi, siber güvenlik risk yönetimi tedbirlerinin temel yükümlülüklerini belirlemektedir. Yönergenin uygulanmasına yönelik ulusal mevzuat Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı çalışma grubunda hazırlanmaktadır.

Tavsiyenin amacı, siber güvenlik gerekliliklerinin uygulanmasında denetleyici otoriteleri ve NIS2 endüstrilerini desteklemektir. Tavsiye, siber güvenlik risk yönetimi tedbirlerine yönelik uygulama örneklerini ve kimlik doğrulama yöntemlerini

⁶Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/-/FLPOFR20240001> adresinden ulaşılabilir.

içermektedir. Tavsiye, en yaygın standartlara ve çerçevelere referanslar içermekte ancak herhangi bir standart veya çerçevenin uygulanmasını önermemektedir.

Tavsiye kararının hazırlanması, ulusal kanun hazırlama programını takip etmektedir. Öneri, mevzuatın mecliste görüşülmeye başlamasıyla birlikte kamuoyuna açıklama yapılmasını talep edecektir. Planlara göre bu 2024 baharında gerçekleşecek ve Mevzuat meclisten geçtiğinde herkesin kullanımına yönelik öneri yayınlanacaktır.

Öneri, bir alan olarak temel siber hijyen uygulamalarını içermektedir. Siber hijyen uygulamaları, bir kuruluşun kendisini en yaygın internet tehditlerinden korumak için hangi eylemleri gerçekleştirebileceğini tanımlamaktadır. Siber hijyen uygulamaları, NIS2 direktifinin gerektirdiği siber güvenlik risk yönetimi tedbirlerinin yalnızca bir parçasıdır. Öneriler kesinleşmeden önce uygulamalar yayınlanacaktır.⁷

2. Dijital İşletmeciler için Yeni Yükümlülükler

AB'nin Dijital Hizmetler Yasası'nın 17 Şubat 2024'te uygulamaya başlamasıyla birlikte internet platformları ve diğer dijital hizmetler yeni yükümlülüklerle sahip olacaktır. Yeni Yasanın amacı yasa dışı içeriği azaltmak ve hizmetlerin şeffaflığını artırmaktır.

Dijital Hizmetler Yasası, bulut hizmetlerinden sosyal medya platformlarına ve çeşitli pazarlara kadar çeşitli şebeke işletmecileri için kapsamlı yeni yükümlülükler içermektedir. Farklı hizmet sağlayıcıların farklı düzeyde yükümlülükleri vardır. Yükümlülüklerden bazıları çok çeşitli hizmetler için geçerlidir; örneğin, kullanıcılara yasa dışı içeriği bildirme fırsatı sunulmak zorundadır.

Finlandiya Ulaştırma ve İletişim Ajansı Traficom'dan Baş Uzman Sirpa Sillstén yaptığı açıklamada, "Kullanıcı olarak çevrimiçi ortamda yasa dışı olduğundan şüphelendiğiniz bir içerikle karşılaşırsanız, bunu her zaman hizmet sağlayıcıya bildirme hakkınız vardır. Bu durumda hizmet sağlayıcının konuyla ilgilenme yükümlülüğü bulunmaktadır. Aynı

---

⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/en/news/traficom-preparing-recommendation-cybersecurity-risk-management-measures-nis2-directive> adresinden ulaşılabilir.

şey, örneğin platform ürettiğiniz içeriği kaldırdığında veya bildirimde bulunmadan ve gerekçe göstermeden hizmetin kullanımını kısıtladığında da söz konusudur” demiştir.

Peki yasadışı içerik nedir? Dijital Hizmetler Kanunu'nun denetiminde bu konuda doğrudan pozisyon almak mümkün olmamakla birlikte, hizmet sağlayıcıların prosedürleri denetime tabidir. Ancak genel bir kural olarak, çevrimdışı durumda yasadışı olan her şey çevrimiçi olarak da yasadışıdır. Çevrimiçi platformların, örneğin farklı çevrimiçi toplulukların, yönetmelikte kendine özgü yükümlülükleri vardır. Gelecekte platformlar, yasadışı açıkça içeriğe kendi inisiyatifleriyle tepki vermek ve şikayetleri dikkatli bir şekilde ele almak zorundadır.

Çevrimiçi platformların, reklam ve öneri sistemlerinin şeffaflığını ve ayrıca çevrimiçi ortamda reşit olmayanların korunmasını geliştirecek yeni eylemlerde bulunması da gerekmektedir. Dijital Hizmetler Yasası, çevrimiçi platformların tüketiciyi yanıltmamasını, karar verme ve seçimlerini etkilememesini gerektirmektedir. Hizmet sağlayıcılar, Dijital Hizmetler Yasası'nın yanı sıra Tüketiciyi Koruma Yasası ve Veri Koruma Yasası'na da uyulması gerektiğini unutmamalıdır.

Çevrimiçi platformlar ayrıca seyahat ve otel rezervasyon web siteleri gibi kendi ek yükümlülükleri olan çevrimiçi pazarları da içermektedir. Örneğin pazarlar, platformlarda faaliyet gösteren satıcı ve hizmet sağlayıcıların tüketicilere kendileri ve ürünleri hakkında yeterli bilgiyi sunabilmelerini sağlamalıdır. Pazarlar üzerinden yasadışı olduğu tespit edilen bir ürün veya hizmetin satışı yapılmışsa, pazar bu durumu ürün veya hizmeti satın alan tüketicilere bildirmek zorundadır.

Dijital Hizmetler Yasası'nın gereklilikleri, AB'de aylık 45 milyondan fazla kullanıcısı olan çok büyük çevrimiçi platformlar ve arama motorları için de geçerlidir. Bu çok uluslu platform devleri için düzenleme 2023 yazında yürürlüğe girmiştir ve onların ana denetleyicisi AB Komisyonudur.

Finlandiya'da Dijital Hizmetler Yasası'nın uygulanması esas olarak Finlandiya Ulaştırma ve İletişim Ajansı (Traficom) tarafından denetlenmektedir. Ek olarak, Tüketiciyi Koruma Kurumu ile Veri Koruma Kurumu, Kanun'un, örneğin platformlar tarafından yürütülen reklamlarla bağlantılı belirli yükümlülüklerini denetlemektedir.

Dijital Hizmetler Yasası, AB içinde sunulan tüm aracı hizmetler için geçerlidir. Bu nedenle, başka yerlerde bulunan hizmet sağlayıcıların da hizmetlerini AB bölgesine sunmaları halinde Kanuna uymaları gerekmektedir. Ancak Kanun her yönüyle mikro ve küçük işletmeler için geçerli değildir.⁸

3. Dünya Radyokomünikasyon İletişim Konferansı'ndan Finlandiya'da 5G ve 6G Şebekelerinin Geliştirilmesine Teşvik

15 Aralık 2023 tarihinde sona eren Dünya Radyo İletişim Konferansı 2023 (WRC-23), radyo frekanslarının gelecekteki kullanımına ilişkin kararlar almış ve Finlandiya hedeflerine iyi bir şekilde ulaşmıştır.

Toplumumuz kablosuz bağlantılara giderek daha fazla güvenmektedir. Dünya Radyokomünikasyon Konferansı'nın (WRC-23) amacı karada, denizde, havada ve uzayda kablosuz sistemler için yeni teknolojilerin ve hizmetlerin tanıtılmasını sağlamaktır. WRC-23'te, farklı kullanımlar arasında radyo frekanslarının kullanım şartları üzerinde anlaşmaya varılarak frekansların en verimli ve parazitsiz kullanımı sağlanmıştır.

Finlandiya konferanstaki karar alma süreçlerine katılmış, rekabetçiliği ve uluslararası erişilebilirliği sağlamak için gelecekteki iletişim hizmetlerini küresel olarak etkilemiştir.

Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı Genel Müdürü Sabina Lindström yaptığı açıklamada: Finlandiya için en önemli kararların, gelecekte 5G ve 6G sistemleri için frekansların kullanılabilirliğiyle ilgili olduğunu söylemiştir. Özellikle 5G sistemlerinin veri aktarım kapasitesinin artırılmasını sağlamak amacıyla, örneğin Avrupa'da bu sistemlere 6425–7125 MHz frekans bandı tahsis edilmiştir. Gelecekte 5G'nin kullanımı daha sonra ulusal ve AB düzeyinde kararlar gerektirecektir. Konferansın bir yıl sonra yürürlüğe girecek kararları, 3600-3800 MHz frekans bandındaki frekansların kullanılma imkanlarını da geliştirmektedir.

---

⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.traficom.fi/en/news/new-obligations-digital-operators-goal-safer-and-more-open-online-services> adresinden ulaşılabilir.

Finlandiya'nın hedefleri doğrultusunda gelecekteki 6G sistemlerine ilişkin araştırmaların bir sonraki WRC-27 konferansının gündemine alınmasına karar verilmiştir. Finlandiya Ulaştırma ve İletişim Ajansı Traficom Genel Müdürü Kirsi Karlamaa, önümüzdeki dört yıl boyunca Finlandiya'nın, belirlenen frekans bantlarının mevcut kullanımını ve mevcut kullanıma ek olarak 6G sistemlerinin kullanım imkanlarını dikkate alarak bu çalışmalara yatırım yapacağını açıklamıştır.

Konferansta beklendiği gibi UHF frekans bandının mobil kullanımına geniş çapta karşı çıkmıştır. Avrupa politikası doğrultusunda UHF frekans aralığı bu konferansta ikincil mobil kullanıma tahsis edilmiştir. 2027 konferansından sonra konu yeniden ele alınacaktır ve bir sonraki değişiklik yapma fırsatı 2031 konferansının (WRC-31) gündemine taşınmıştır. Bu, Finlandiya'nın ısrarla istediği frekans aralığının gelecekte daha esnek ve verimli kullanılmasına yönelik bir adımdır.

Konferansta Finlandiya'yı Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı ile Finlandiya Ulaştırma ve Haberleşme Ajansı (Traficom) temsil etmiştir. Nokia, Telia, Iceye, Digita ve Finlandiya Savunma Kuvvetleri'nden temsilciler hazır bulunmuş, Yle (Finlandiya Yayın Şirketi) ve Finlandiya Amatör Radyo Ligi (SRAL) temsilcileri konferansa uzaktan katılmıştır.

Dünya Radyokomünikasyon Konferansı her 3 ila 4 yılda bir düzenlenmektedir. Konferans bu yıl 20 Kasım - 15 Aralık 2023 tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri'nin Dubai kentinde düzenlenmiştir. Konferansa 163'ten fazla üye ülkeden 3900'ün üzerinde delege katılmıştır. Ayrıca uluslararası kuruluşların, cihaz üreticilerinin şebeke işletmecilerinin ve endüstriyel işletmecilerin 300'e yakın temsilcisi WRC kararlarını takip etmiştir. WRC, Uluslararası Telekomünikasyon Birliği ITU tarafından düzenlenmektedir ve Konferans kararları 196 ITU üyesi ülkenin tamamı için yasal olarak bağlayıcıdır.⁹

---

⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.traficom.fi/en/news/decisions-world-radiocommunication-conference-promote-development-5g-and-6g-networks> adresinden ulaşılabilmektedir.

HOLLANDA

Nüfusu:	17.000.000
Yüzölçümü:	41.543 km ²
Kişi Başına Gelir:	52,367 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Piyasa ve Tüketici Kurumu (ACM)
Mobil Şebeke Abonesi:	17.010.000
Sabit Şebeke Abonesi:	7.500.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	99

1. 2023 Üçüncü Çeyrek Telekom Piyasası

Hollanda Tüketiciler ve Piyasalar Kurumu (ACM), telekom sektöründeki eğilimleri gösteren üç aylık raporu yayınlamıştır. Bu rapor, telecom piyasasında pazar analizleri için önemli bir temel oluşturmaktadır. Rapora göre 2023'ün üçüncü çeyreğindeki trendler şöyledir.

Genişbant internet

2023'ün üçüncü çeyreğinde 330 bin yeni fiber optik bağlantı sağlanarak toplam sayı 6,7 milyona ulaşmıştır. Fiber optik internet aboneliği olan hane sayısı bir önceki çeyreğe göre 90 bin artışla 2,69 milyona yükselmiştir. Bununla birlikte, bakır üzerinden genişbant internet abone sayısı 39 bin azalarak 1,92 milyona gerilerken, kablo üzerinden genişbant internet abone sayısı 27 bin azalarak 3,35 milyona gerilemiştir. KPN ve VodafoneZiggo, VodafoneZiggo'nun yüzde 40 ila 45 pazar payına ve KPN'nin yüzde 35 ila 40 pazar payına sahip olduğu geniş bant pazarındaki baskın oyuncular olmaya devam etmektedir.

Cep

2023'ün üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,9 artışla 22,2 milyon mobil bağlantı gerçekleşmiştir. Üçüncü çeyrekte gönderilen kısa mesaj sayısı yüzde 6,5 artarak 583 milyona ulaşırken, mobil şebekelerdeki arama dakikası sayısı 700 milyon azalarak 9,0 milyara gerilemiştir. Mobil veri tüketimi ise önemli bir artış göstermiştir.

Odido, yüzde 30 ila 35 ile cep telefonu sağlayıcıları arasında en büyük pazar payına sahipken, onu yüzde 25 ila 30 ile KPN ve yüzde 20 ila 25 pazar payıyla VodafoneZiggo izlemiştir. Mobil sanal şebeke işletmecileri (MVNO'lar) toplu olarak pazarın yüzde 10 ila 15'ini kaplamıştır.

Makineden makineye (M2M) uygulamalar giderek daha önemli hale gelmektedir. Bu uygulamalar, duman dedektörleri, alarm sistemleri ve akıllı enerji sayaçları gibi bir internet bağlantısı aracılığıyla cihaz işletmecilerinin dijital sistemleriyle bilgi alışverişinde bulunan cihazlar veya arabalar ile ilgilidir. M2M bağlantı sayısı 2023'ün üçüncü çeyreğinde 800 bin artarak 17,3 milyona yükselmiştir.

Sabit telefon

Telefon için kullanılan sabit telefon bağlantılarının sayısı 2023'ün üçüncü çeyreğinde yüzde 1,6 düşüşle 4,35 milyona gerilemiştir. Toplamda, sabit telefon üzerinden 1,32 milyar dakika görüşme yapılmıştır.

Televizyon

Üçüncü çeyrekte fiber üzerinden TV aboneliklerinin sayısı yüzde 2,4 artışla 1,88 milyona ulaşmıştır. Kablolu televizyon aboneliklerinin sayısı ise yüzde 1,1 düşüşle 3,73 milyon, dijital TV aboneliklerinin sayısı (örneğin xDSL, digitenne veya uydu üzerinden) yüzde 2,2 düşüşle 1,17 milyon olmuştur.

Paketler

Mobil ve sabit hizmetlerin, telefon, televizyon veya internet kombinasyonunu içeren abonelik sayısı, 2023'ün üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 1,4 artışla 3,49 milyon olmuştur.¹⁰

---

¹⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye [ACM Telecom Monitor üçüncü çeyrek 2023 | ACM.nl](https://www.acm.nl/en/telecom-monitor/quarterly-report-2023-q3) adresinden ulaşılabilir.

İNGİLTERE

Nüfusu:	66.900.000
Yüzölçümü:	242.495 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	46.371 ABD doları
Düzenleyici Kurum:	OFCOM
Mobil Şebeke Abonesi:	86.800.000
Sabit Şebeke Abonesi:	29.800.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	97,8

1.Arama Motorları Zararlı İçeriklere Açılan Kapı Olabilirler

İngiliz düzenleyici kurumu OFCOM'un da içinde yer aldığı bir araştırmaya göre, Google, Microsoft Bing, DuckDuckGo, Yahoo! ve AOL gibi bilinen arama motorları kendine zarar verme (veya yaralama) ile ilgili zararlı web sayfalarına, resimlere ve videolara açılan kapılar olarak işlev görebilmektedir. Araştırmaya göre, kendine zarar verme ile ilgili içeriklere yönelik yaygın arama sorgularının yanı sıra, çevrimiçi topluluklar tarafından gerçek anlamlarını gizlemek için tipik olarak kullanılan şifreli terimleri de girmişler ve arama motorları tarafından sağlanan 37.000'den fazla sonuç bağlantısını analiz etmişler. Beş ana arama motorundan elde edilen verilere göre:

- Zararlı kendine zarar verme içeriği yaygındır. Her beş sonuçtan biri (%22), tek bir tıklamayla, intihardışı kendine zarar verme, intih arveya yeme bozukluklarını iyi gösteren, öven veya bunlarla ilgili talimatlar veren içeriklere bağlanmıştır. Sonuçların birinci sayfasındaki en üst bağlantıların %19'u bu davranışları destekleyen veya teşvik eden içeriklerle bağlantılıdır ve bu oran birinci sayfadaki ilk beş sonucun %22'sine yükselmektedir.
- Görsel aramaları özellikle risk taşımaktadır. Resim aramaları en yüksek oranda zararlı veya aşırı sonuçlar (%50) verirken, bunu web sayfaları (%28) ve video (%22) takip etmiştir. Araştırmalar, görsellerin kendini yaralama eylemlerine ilham verme olasılığının daha yüksek olabileceğini göstermiştir. Ayrıca, tespit algoritmalarının kendine zarar vermeyi öven görseller ile iyileşme veya tıbbi

bağlamda paylaşılanları ayırt etmesi zor olabilir. Şifreli arama terimleri daha fazla zararlı içerik ortaya çıkarmaktadır. Çevrimiçi topluluklar arasında yaygın bir uygulama olan kasıtlı olarak gizlenmiş arama terimleri girildiğinde, insanların kendine zarar verme ile ilgili zararlı içerik bulma olasılığı altı kat daha fazladır. Bu terimlerin kendime özel yapısı önemli tespit zorlukları oluşturmaktadır.

- Yardım, destek ve eğitim içerikleri: Her beş arama sonucundan biri (%22) 'önleyici' olarak kategorize edilmiş ve akıl sağlığı hizmetleri veya kendine zarar vermenin tehlikeleri hakkında eğitim materyalleri gibi insanlara yardım sağlamaya odaklanan içeriklere bağlantı vermiştir.

OFCOM önümüzdeki aylarda çocukların zararlı içeriklerden korunması için bir düzenlemeyi görüşe açmayı planlamaktadır ¹¹.

2.Tüketici Şikayetleri Raporu

OFCOM, 2023 yılının üçüncü çeyreğine ait tüketici şikayetleri raporunu yayınlamıştır. Buna göre, mobil haricindeki hizmetlerdeki şikayet sayılarında kısmi bir artış görülmüş, 100 bin abone başına genişbantta 15, sabit telefonda 8, mobilde (faturalı) 3 şikayet kaydedilmiştir¹².

3.Evrensel Posta Hizmeti

OFCOM, posta sektörünün geldiği nokta itibarı ile evrensel posta hizmetinde modernizasyon gerektiğini açıklamıştır. OFCOM, insanların daha az mektup gönderip daha fazla kargo paketi teslim aldığı günümüzde evrensel posta yükümlüsü Royal Mail'in yükümlülüklerinin 2011'den beri aynı olduğunu, aynı dönemde mektup postası hacminin yarıya düştüğünü, evrensel posta hizmetinin bu haliyle sürdürülebilir olmadığını belirtmiştir. OFCOM, Royal Mail'a kötü dağıtım performansı nedeni ile geçen yıl uyguladığı 5,6 milyon Sterlin'lik cezayı hatırlatarak, Royal Mail'in bu durumu düzeltmek için her halûkarda modernizasyon yatırımı yapması gerektiğini, tüketicilerin bu anlamda ödedikleri ücretin karşılığını alamadığını belirterek yapılması planlanan

---

¹¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.ofcom.org.uk/news-centre/2024/search-engines-one-click-gateways-to-self-harm-content> adresinden ulaşılabilir.

¹² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.ofcom.org.uk/news-centre/2024/latest-telecoms-and-pay-tv-complaints-revealed> adresinden ulaşılabilir.

değişiklikler arasında, mektup dağıtım sürelerinin çoğu postanın 3 veya daha fazla günde dağıtılacak şekilde olması ve dağıtım gün sayısının altıdan beş veya üçe düşürülmesinin bulunduğunu belirtmiştir. Mevcut durumda teslimatlar birinci sınıf postalarda bir sonraki gün ikinci sınıf postalarda ise 3 gün içinde yapılmaktadır. OFCOM bu değişikliklerin Royal Mail'e 150-650 milyon Sterlin tasarruf sağlayacağını tahmin etmektedir. OFCOM'a göre dağıtım günlerinin azaltılması veya bazı posta türlerinde teslim sürelerinin artması, ücretlerin düşürülmesi ile birlikte tüketici lehine olabilecektir. OFCOM bu konularda görüşlerin Nisan ayına kadar iletilebileceğini belirtmiştir.¹³

---

¹³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.ofcom.org.uk/news-centre/2024/universal-postal-service-must-modernise> adresinden ulaşılabilir.

İSPANYA

Nüfusu:	47.615.034
Yüzölçümü:	505.990 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	30.104 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Ulusal Piyasa ve Rekabet Komisyonu (CNMC)
Mobil Şebeke Abonesi:	56.896.715
Sabit Şebeke Abonesi:	19.060.635
İnternet Kullanım Oranı (%):	93,90

1. CNMC, Telekomünikasyon Ağına Erişim ve Ara Bağlantıda Ödeme Yapılmamasına İlişkin Anlaşmazlıkların Çözümüne Yönelik Kılavuz İlkeleri İstişareye Sundu

CNMC'nin Tebliği, diğer hususların yanı sıra, operatörler arasındaki bu tür anlaşmazlıkların soruşturulmasını ve çözülmesini hızlandıracaktır.

2015 ve 2023 yılları arasında CNMC, toptan erişim ve şebeke ara bağlantı hizmetlerinin ödenmemesine ilişkin 30'dan fazla uyuşmazlığı işleme koymuştur.

CNMC, toptan erişim ve şebeke ara bağlantı hizmetlerinin ödenmemesine ilişkin uyuşmazlıkların çözümüne rehberlik edecek kılavuz ilkeleri içeren taslak Tebliği kamuoyunun görüşüne sunmaktadır.

Metnin amacı, yeterli şeffaflık ve öngörülebilirlikle, CNMC'nin bu anlaşmazlıkların çözmek için izleyeceği yönergeleri belirleyen bir araca sahip olmaktır. Ayrıca, işletmeciler arasındaki bu tür anlaşmazlıkların soruşturulmasını ve çözümünü kolaylaştırmaya da hizmet edecektir.

Taslak Tebliğ aşağıdaki gibi konuları ele almaktadır:

- Diğer kavramların yanı sıra, hangi işletmecilerin, hizmetlerin veya şebekelerin bu Tebliğin öznel ve nesnel uygulama kapsamını belirlediğini analiz eden tanımlar,

- Toptan Şebeke erişim hizmetleri ve elektronik haberleşme hizmetlerinin nasıl dŐzenlendiĐi,
- Elektronik haberleşme Şebekelerine erişim iÇin toptan sŐzleŐmelerin nasıl iŐlediĐi,
- CNMC tarafından uyuşmazlıkların araştırılması ve ŐzŐmlenmesinde izlenen prosedŐrŐn yanı sıra eylem iÇin bir kriter rehberi őrnerisi.

Bu Tebliğ, CNMC'nin 2021-2022 Eylem Planı'nın, kurumun eylemlerinin verimliliğini artırma ve bu durumlarda mŐdahaleyi kolaylaŐtırma hedeflerinin bir parŐasını oluşturmaktadır.

Taslak Tebliğ, diğerlerinin yanı sıra kamu kurumları, elektronik haberleşme işletmecileri ve sektör derneklerinin gŐrŐŐlerini almak őrere bir ay boyunca kamu istiŐare sŐrecine tabidir.¹⁴

2.İspanya'daki Sabit Genişbant Hatlarının %85'i Fiberdir

EylŐl 2023 sonunda aktif eve kadar fiber (FTTH) erişimi 15,4 milyonu aşmıştır.17 milyon sabit genişbant hattının sözleşmeli hızı 100Mbps veya daha yŐksektir. Mobil genişbant trafiği 2,1 milyon terabayta ulaşarak bir őrnceki yılın aynı döneminde göre %26,3 artış göstermiştir.

Perakende hizmetlerden elde edilen gelirler 5.668 milyon Avro ile 2023'Őn őrŐncŐ őreyreĐinde 2022'nin aynı döneminde kıyasla %2,2 oranında artmıŐtır. Movistar, Orange ve Vodafone, sektŐrdeki bu perakende gelirlerinin %71'ini oluşturarak 2022'nin aynı döneminde göre yŐzde 2,3 puan daha az gelir elde etmiştir. İki yıl iÇinde bu pay yŐzde 5 puan azalmıŐtır.

Movistar'ın gelirleri 2022'nin őrŐncŐ őreyreĐinden daha dŐŐŐkken, Vodafone, Orange ve MASMOVIL Group'un gelirleri bir yıl őrncesine göre daha yŐksektir.

Dağıtılan yeni nesil Şebeke (NGA) eriŐimleri 87,5 milyon olup bir yıl őrncesine göre %10,5 daha fazladır. BŐyŐyen tek erişim, bir őrnceki yıla göre 8,5 milyon daha fazla olan 79,3 milyon eriŐimle eve kadar fiber (FTTH) (2) olmuştur.

---

¹⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.cnmc.es/prensa/cp-conflictos-impagos-redes-telecos-20240108> adresinden ulaşılabilmektedir.

Eylül ayı sonunda aktif genişbant hatlarının yüzde 85'i fiber olmuştur. 18,1 milyon sabit genişbant bağlantısından 100 Mbps veya daha yüksek sözleşmeli hıza sahip olanların sayısı 17 milyonu aşmıştır.

Mobil telefonda, bu üç işletmecinin pazar payı bir yıl öncesine göre 1,5 puan azalarak %69,4 olmuştur.

Mobil geniş bant trafiği, bir önceki yılın aynı dönemine göre %26,3 artışla 2,1 milyon terabayt olarak kaydedilmiştir.¹⁵

---

¹⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.cnmc.es/prensa/trimestral-3t-2023-20240125> adresinden ulaşılabilir.

İSVEÇ

Nüfusu:	10.377.781
Yüzölçümü:	449.964 km ²
Kişi Başına Gelir:	55.566 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Posta ve Telekom Ajansı (PTS)
Mobil Şebeke Abonesi:	13.015.553
Sabit Şebeke Abonesi:	1.261.073
İnternet Kullanım Oranı (%):	88,31

İsveçli T.Loop Stockholm'de Veri Merkezi Satın Aldı

İsveçli yeni işletmeci T.Loop, İsveç'in Stockholm kentinde bir veri merkezi satın almıştır. Şirket, 800 metrekarelik (8,610 sq ft) tesisin şehrin merkezinde yer aldığını ve 2024 yılı boyunca modernize edileceğini belirtmiştir. Tesis, satıcı ve anlaşma koşullarına ilişkin daha fazla ayrıntı paylaşılmamıştır.

Baş mühendis ve T.Loop kurucu ortağı Mathias Lindqvist, "Mevcut veri merkezlerinin satın alınması T.Loop'un kuruluş stratejisinin önemli bir parçasıdır. Mevcut altyapıyı yeniden kullanabileceğimiz ve böylece müşterilerimize hızlı bir şekilde ortak yerleşim hizmetleri sunabileceğimiz bu tesiste büyük bir potansiyel görmekteyiz. Aynı zamanda, veri merkezinde üretilen tüm ısıyı, içinde bulunduğu mülkü ısıtmak için geri dönüştürebilmek için de iyi koşullar görüyoruz." şeklinde açıklamada bulunmuştur.

2021 yılında kurulan ve daha önce Therma Loop olarak bilinen T.Loop, Veri Enerji Merkezleri olarak adlandırdığı hizmetleri sunmaktadır. Bu dalgalı soğutma tesisleri, fazla ısılarını yakındaki binalar için yeniden kullanmayı ve UPS sistemlerini şebekeye bağlamayı amaçlamaktadır. Şirket ilk veri merkezini - 200kW'lık bir tesis - Aralık 2023'te Stockholm'ün kuzeyindeki Sollentuna bölgesinde bir ofis binasında açmıştır.

T.Loop, daha önce belediyeye ait bir bölgesel ısıtma şirketi olan Stockholm merkezli Norrenergi AB'de çalışan CEO Staffan Stymne tarafından kurulmuştur. Breakit ile

yapılan bir röportaja göre, şirket 2026 yılına kadar toplam 30MW'lık 30 veri merkezi açmayı hedeflemektedir.

T.Loop sürdürülebilirlik müdürü Cecilia Hjertzell ise "Döngüsel bir iş modelinde, kaynakların kullanımını her düzeyde en üst düzeye çıkarmak önemlidir. Veri Enerji Merkezimizi mevcut binalarda kurarak ve artık ısıyı geri kazanarak iklim üzerindeki etkimizi en aza indirme konusunda büyük adımlar attık" şeklinde ifade etmektedir. Buna ek olarak "Ancak hedefimiz bundan daha yüksek, bu da Kapsam 1-3'e dayalı olarak mümkün olan en küçük iklim etkisini sağlamak için konseptimizi sürekli geliştirdiğimiz anlamına geliyor. Müşterilerimizin çoğu için BT giderek daha büyük bir iklim yükünü temsil ediyor ve müşterilerimizin dijitalleşmeye devam edebilmelerini ve aynı zamanda CO2 emisyonlarını azaltabilmelerini sağlamak için elimizden gelenin en iyisini yapmak istiyoruz." açıklamalarında bulunmuştur.¹⁶

---

¹⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.datacenterdynamics.com/en/news/swedens-tloop-acquires-data-center-in-stockholm/> adresinden ulaşılabilmektedir.

İSVİÇRE

Nüfusu:	8.796.669
Yüzölçümü:	41.285 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	89.349 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	BAKOM-OFCOM
Mobil Şebeke Abonesi:	10.586.481
Sabit Şebeke Abonesi:	4.330.800
İnternet Kullanım Oranı(%):	98

Swisscom ve Nvidia Yapay Zekâ Ortaklığı

Swisscom, AI House Davos forumunda NVIDIA ile işbirliği yaparak İsviçre ve İtalya'daki müşterileri için NVIDIA'nın hızlandırılmış bilgi işlem ve yapay zekâ yazılımına dayalı üretken yapay zekâ (GenAI) süper bilgisayarlar kurmayı planladığını duyurmuştur.

Swisscom Group yaptığı resmî açıklamada, önümüzdeki yıllarda yapay zekâ altyapısı ve hizmet geliştirmeye 100 milyon CHF'ye kadar yatırım yapmayı planladığını belirtmiştir. İşbirliğinin bir parçası olarak Swisscom, NVIDIA'dan en son teknolojileri edinmeyi planlamakta ve İsviçreli müşteriler için bir Güvenilir Yapay Zekâ Fabrikası kurmayı hedeflemektedir. Swisscom bu işbirliği kapsamında, çeşitli sektörlerde yapay zekâyı uygulama konusunda doğrudan deneyime sahip NVIDIA endüstri uzmanlarına erişim kazanmıştır. Telco, İsviçre'deki tüm yapay zekâ müşteri ihtiyaçları için kapsamlı bir durak noktası haline gelmeye hazır olduğunu belirtmiştir.

Swisscom yapay zekâ teknolojilerini birkaç yıldır müşteri hizmetleri, şebeke operasyonları ve diğer hizmetler gibi kendi operasyonlarında kullandığını söylemiştir. Şirket, daha iyi müşteri hizmeti sunmak için kendi İsviçre-Almanca dil modelini oluşturarak şebekelerindeki anormallikleri optimize etmek ve tespit etmek için makine öğrenimini kullandığını bildirmiştir. Merkezi Ittigen'de bulunan Swisscom, İsviçre'nin

önde gelen telekom ve BT şirketlerinden biridir. Swisscom, İsviçre dışında, yan kuruluşu Fastweb aracılığıyla İtalya pazarında da varlık göstermektedir.¹⁷

Nüfusu:	58.983.000
Yüzölçümü:	301.338 km ²
Kişi Başına Gelir:	35.657 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	İtalya Telekomünikasyon Düzenleme Kurumu (AGCOM)
Mobil Şebeke Abonesi:	78.040.000
Sabit Şebeke Abonesi:	18.600.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	84

1. İtalya'da İçerik Oluşturuculara Daha Sıkı Kurallar

İtalyan sosyal medya oluşturucuları yakında içeriklerini çevrimiçi yayınlarken geleneksel medya kuruluşlarıyla aynı kurallara tabi olacaktır. İçerik oluşturucuların faaliyetlerinin İtalya İletişim Kurumunun (AGCOM) gözetimi altına gireceği belirtilmiştir. Kurallar başlangıçta bir milyondan fazla takipçisi olan içerik oluşturuculara uygulanacaktır.

AGCOM başkanı Giacomo Lasorella La Repubblica gazetesine verdiği demeçte, büyük olanlarla başladıklarını, ancak diğer içerik oluşturucularında düzenlemelere uyum sağlaması gerekeceğini açıklamıştır. Önde gelen içerik oluşturucular, marka işbirliklerini açıkça etiketlememeleri veya ticari çıkarlarını açıklamamaları halinde ağır para cezalarıyla karşı karşıya kalacaktır. Önerilen yönergeler ayrıca, bir markayla işbirliklerini ve ticari çıkarlarını doğru bir şekilde açıklamayan içerik oluşturuculara yönelik 250.000 Avro'ya (214.450 £) kadar para cezaları içeren sert yaptırımlara sahip yeni düzenlemelerle çocukları korumayı da amaçlamaktadır.

¹⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://telecomtalk.info/swisscom-plans-to-invest-chf100-million-ai/913802/> adresinden ulaşılabilir.

AGCOM tarafından yapılan açıklamada, tedbirlerinin "ticari iletişim ve kişilerin temel haklarının, küçüklerin ve spor değerlerinin korunmasını" kapsayacağı bildirilmiştir. Açıklamada, ürün yerleştirme durumunda içerik oluşturucuların içeriğin reklam niteliğine ilişkin bir uyarı eklemesi gerektiği de belirtilmiştir.

Pek çok kişi, AGCOM kararının, önde gelen İtalyan isim Chiara Ferragni'nin dahil olduğu yakın tarihli bir skandalla bağlantılı olduğunu düşünecektir, ancak Bay Lasorella bunu yalanlamıştır.

Aralık ayında, Instagram'da neredeyse 30 milyon takipçisi olan Bayan Ferragni, pembe Noel pastası satışının Torino'daki bir çocuk hastanesinin finansmanına yardımcı olacağını iddia ettiği için 1.075 milyon avro para cezasına çarptırılmıştır. Gerçekte pastanın üreticisi pastanın piyasaya sürülmesinden aylar önce hastaneye para vermiştir. Ferragni takipçilerine gönderdiği açıklamada, ticari bir faaliyeti hayır amaçlı bir faaliyetle ilişkilendirerek iyi niyetle hata yaptığını söylemiştir. Geçtiğimiz hafta İtalyan polisi, Bayan Ferragni'nin Noel pastası davasıyla ilgili dolandırıcılık nedeniyle resmi olarak soruşturulacağını duyurmuştur.

Geçen yıl diğer Avrupa ülkelerinde içerik oluşturuculara yönelik daha katı kurallar getirilmiştir. Haziran ayında Fransa, içerik oluşturucuların yeni tanıtım düzenlemelerini ihlal ettikleri tespit edilirse hapis cezasıyla karşı karşıya kalabileceklerini belirten bir yasa kabul etmiştir. Bu yasa, Avrupa'da bu konuda çıkarılan ilk yasadır.

Ekim ayında Avrupa Komisyonu, dijital içerik oluşturucuların "adil ticari uygulamaları takip etmesi ve takipçilerinin şeffaf ve güvenilir bilgi alma hakkına sahip olması" gerektiğini belirterek, içerik oluşturucuların iş uygulamaları ve faaliyetlerine ilişkin incelemeyi artıracığını duyurmuştur.¹⁸

---

¹⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.bbc.com/news/world-europe-68004438> adresinden ulaşılabilir.

2. İtalya Hükümetinden Telecom Italia Şebekesinin KKR'ye Satışına Onay

İtalya hükümeti, Telecom Italia'nın (TIM) 22 milyar Avro (23,92 milyar dolar) bedelle sabit hat şebekesini ABD fonu KKR'ye altın güç kuralı olarak adlandırılan satış planına göre satmasına izin vermiş ve Telekom grubu bunu açıklamıştır.

TIM, onayın, şirketlerin hükümetin "işlemde yer alan varlıklarla bağlantılı stratejik çıkarların korunmasını garanti altına almak için tamamen yeterli" kabul ettiği taahhütlerde bulunmasının ardından geldiğini bildirmiştir.

Ayrı bir açıklamada hükümet, önerilen taahhütlerin İtalyan yönetiminin yeni oluşturulan şebeke şirketini ulusal güvenlik ve savunma ile ilgili alanlarda denetleme yetkisine sahip olmasını sağladığını açıklamıştır.

Hükümet, hükümetin zorunlu kıldığı taahhütlerin arasında şebeke şirketini denetleyen bir güvenlik görev gücünün oluşturulmasını ve İtalya'daki altyapının bakımı ve izlenmesiyle bağlantılı tüm faaliyetlerin sürdürülme taahhüdünü içerdiğini bildirmiştir.

Altın güç mevzuatı, İtalya'nın bankacılık, enerji ve telekomünikasyon gibi stratejik kabul edilen sektörleri içeren anlaşmalara müdahale etmesine izin vermektedir.

İtalya'nın eski telefon tekeli, Kasım ayında, TIM'in borcunu ve personelini önemli ölçüde azaltmayı amaçlayan tarihi bir anlaşmayla değerli sabit hat şebekesini ABD fonuna satmayı kabul etmiştir. Şebeke şirketinde %20 hisse almayı planlayan İtalyan hükümeti tarafından desteklenen anlaşmaya, önde gelen TIM yatırımcısı Vivendi tarafından mahkemede itiraz edilmiştir. TIM, anlaşmayı yıl ortasında tamamlamayı planlamaktadır.¹⁹

---

¹⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.marketscreener.com/quote/stock/TELECOM-ITALIA-S-P-A-102978/news/Italy-government-clears-Telecom-Italia-network-sale-to-KKR-45755382/> adresinden ulaşılabilir.

NORVEÇ

Nüfusu:	5.300.000
Yüzölçümü:	385.178 km ²
Kişi Başına Gelir:	81.695 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Norveç İletişim Kurumu (Nkom)
Mobil Şebeke Abonesi:	6.040.000
Sabit Şebeke Abonesi:	2.200.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	112

Denetimler "Gizli numara" Hizmetinde Ciddi Hatalar Ortaya Çıkardı

Gizli numara servisinin denetimleri ciddi hatalar ortaya çıkarmıştır. Yetkililer, mobil şirketleri hataları derhal düzeltmeleri gerektiği konusunda uyarılmıştır.

Norveç İletişim Otoritesi (Nkom), toplam yedi mobil operatörün denetimlerini gerçekleştirmiştir. Telenor ve NextGenTel'de herhangi bir uyumsuzluk bulunmazken, Fjordkraft, Telia, Happybytes, Iplink ve Primafon'da tutarsızlıklar bulunmuştur. Denetim, Nkom'un oyuncularla gizli bir numara ile abonelikler oluşturduğu ve ardından gizli bir numara ile abonelikleri yeni oyunculara aktardığı pratik bir yöntemle gerçekleştirilmiştir. Mobil şirketlerin hataları düzeltilmesi için çok kısa bir süre verilmiştir.

Nkom Pazarlama ve Hizmetler Direktörü Kamilla Sharma "Konuyu çok ciddiye alıyoruz. İnsanlar, örneğin şiddet veya taciz tehdidi durumunda, anonimliğe güçlü bir ihtiyaç duyabilirler. Gizli bir telefon numarası bu gibi durumlarda ekstra güvenlik ve koruma sağlayabilir ve bu nedenle denetimin düzenlemelerin ciddi ihlallerini ortaya çıkarması çok endişe vericidir. Hayat ve sağlık için tehlike oluşturabilir ve bu nedenle yasalara uymayan mobil operatörlerden hızlı bir şekilde temizlik yapmalarını istedik" demiştir.

Denetim için, 20.10.2023 tarihinde özel pazarda telefon hizmeti sunan tüm şirketlere, yaklaşan denetimi ve bunların ölçüldüğü kriterleri özetleyen bir denetim mektubu

gönderilmiştir. Denetim, Norveç'te gizli numara hizmetini satın alanların yaklaşık yüzde 95'ini içermektedir.

Denetim, bir mobil aboneliği bir şirketten diğerine aktarırken gizli numara gösterimi ve gizli bir numaranın devamı gerekliliği ihlallerini ortaya çıkarmış, hem mobil abonelikten vazgeçen mobil şirketlerde hem de gizli numara servisine yeni abone kabul eden şirketlerde tutarsızlıklar bulunmuştur. Müşterilere hizmetin içeriği hakkında yetersiz bilgi de verilmiştir.

İnsanların dijital hizmetlere ve Norveç mobil operatörleri tarafından sağlanan hizmetlere güvenmeleri çok önemlidir. Denetim kapsamına girmeyen telefon hizmeti sağlayıcılarından da hizmet düzenlemelerine uyduklarını belgelemeleri istenecektir.²⁰

POLONYA

Nüfusu:	38.230.000
Yüzölçümü:	306.230 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	16.945 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Elektronik Haberleşme Ofisi (UKE)
Mobil Şebeke Abonesi:	52.760.000
Sabit Şebeke Abonesi:	6.824.896
İnternet Kullanım Oranı(%):	84,5

5G için 26 GHz ve 42 GHz Bantları

Polonya telekomünikasyon düzenleyicisi UKE, mobil işletmecilerin ve diğer kullanıcıların milimetre dalga (mmWave) spektrum bantları 26 GHz (24.25-27.5 GHz)

---

²⁰Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye [Har avdekket alvorlige feil med tjenesten "hemmelig nummer" - Nkom](#) adresinden ulaşılabilmektedir.

ve 42 GHz'de (40.5-43.5 GHz) (Benchmark) nerede ve ne zaman hizmet vermeyi planladıklarını araştırmaktadır. Kamuoyu görüşleri alma süreci 16 şubat 2024 tarihine kadar sürecektir.

MmWave spektrumu mobil işletmecilere düşük gecikmeli ve yüksek kapasiteli bağlantı sunma fırsatı sağlamaktadır. Bu spektrum özellikle şehir merkezleri veya stadyumlar gibi yoğun trafikli alanlarda 5G hizmetleri sunmak için kullanışlıdır.

Avrupa Birliği 26 GHz bandını, 700 MHz ve 3.4-3.8 GHz bantları ile birlikte 5G için nc bantlardan biri olarak tanımlamıştır. UKE, Ekim 2023'te 3.4-3.8 GHz bandını açık artırmaya çıkarmıştır ve 700 MHz bandının ihalesine hazırlanmaktadır.

UKE, kamu işşarelerine dayanarak 42 GHz bandını 5G hizmetleri için kullanılabilir hale getirip getirmeyeceğine karar verecektir. Avrupa Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Konferansı (CEPT), ECC/DEC/(22)06 sayılı kararıyla bu bandın münhasır olmayan bir temelde mobil ve sabit iletişim şebekelerine açılmasına karar vermiştir. CEPT Raporu 82'ye dayanarak, Avrupa Komisyonu, Radyo Spektrum Komitesi ile AB'de bandın kullanımı için uyumlaştırılmış teknik koşullar üzerinde görüşmektedir.

Ayrıca, Avrupa Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 54. maddesi, ye devletlerden 31 Aralık 2020 tarihine kadar, "piyasa talebine ilişkin açık kanıtlar olması ve mevcut kullanıcıların taşınması veya bandın temizlenmesi için önemli kısıtlamaların bulunmaması koşuluyla" 26 GHz bandının en az 1 GHz'ini 5G için sunmalarını istemiştir.

UKE'nin işşaresi, bantların ne zaman ve nasıl verileceğine dair spesifik önerilerde bulunmamakta ancak hem 26 GHz hem de 42 GHz bandı için birkaç soru içermektedir:

- Potansiyel kullanım durumları göz önünde bulundurularak bantlarda spektrum tahsisi için önerilen zaman ufku nedir?
- Yüksek kapasiteli genişbant hizmetlerinin yanı sıra, kullanıma sunulacak mobil hizmet yelpazesi nedir?

- Mobil işletmeciler, yoğun nüfuslu kentsel alanlar gibi hangi belirli alanlarda hizmet sunmayı planlamaktadır: iş parkları, şehir merkezleri, yerleşim alanları veya demiryolları?
- Baz istasyonlarının yoğunluğu ne olacaktır?
- Küçük hücrelerin konuşlandırılması telsiz izni olmaksızın mı yapılmalıdır?
- Bir mobil işletmeciye tahsis edilen spektrum miktarı ne olmalıdır?
- Bitişik spektrum blokları için ihtiyaçlar nelerdir ve hangi kanal boyutunda?
- Farklı bantların aynı anda yetkilendirilmesinin faydaları nelerdir?
- Lisansların verilmesi için uygun seçim süreci nedir?
- Yerel spektrum lisanslarının, örneğin yerel endüstriyel kullanıcılar veya komünler için kullanılabilir hale getirilmesine ihtiyaç var mı?

UKE 2020 yılında da benzer bir istişarede bulunmuştu. Paydaşların ilk girdilerine göre, 26 GHz bandına yönelik talep 2022-2023'ten önce öngörülmemiştir.²¹

PORTEKİZ

Nüfusu:	10.276.617
Yüzölçümü:	92.280 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	36.079 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	ANACOM
Mobil Şebeke Abonesi:	12.500.000
Sabit Şebeke Abonesi:	5.087.000
İnternet Kullanım Oranı(%):	84,2

Avrupa Komisyonu'nun ANACOM'un Kararını Onaylaması

Avrupa Komisyonu, ANACOM tarafından ilgili pazarların analizine ilişkin olarak bildirilen taslak kararlara ilişkin herhangi bir çekince belirtmemiş ve ANACOM'un

²¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.cullen-international.com/client/site/documents/-FLSPPL20240001> adresinden ulaşılabilmektedir.

MEO'ya fiber optik şebekesini belirlenen bir dizi bölgede diğer işletmecilere açma yükümlülüğü de dahil olmak üzere bir dizi yükümlülük getirme kararını onaylamıştır.

Avrupa Komisyonu'nun ilgili pazarlara ilişkin taslak kararlara ilişkin bildirimine verdiği yanıt ile bu süreç tamamlanmış olup, ANACOM tarafından belirlenen yükümlülükler uygulanacaktır.

Sabit bir yerde toptan sabit erişim pazarına ilişkin olarak ANACOM, Altice Portugal şirketlerine, etkin rekabetin olmadığı 402 bölgede fiber şebekelerine erişim gerektiren düzenleyici bir yükümlülük getirecektir. Şirketin ayrıca bir PON teklifi sunarak ve bölgesel/yerel düzeyde fibere erişim sağlama yükümlülüğüne tabi olarak (fiber bitstream teklifi) fiber optik döngüye toptan ayrıştırılmış erişim teklifi (ODF ayrıştırma) sunması gerekmektedir. Bu teklif kapsamında, alternatif işletmeciye birleştirilmiş erişim terminal noktası ile yerel erişim terminal noktası arasında 1 Gbps'e kadar yapılandırılabilir hızlarda bağlantı sağlanacaktır.

Grupo Altice şirketlerinin belirlenen 402 bölgedeki fiber optik şebekesine erişim sağlayan toptan satış teklifleri, adil ve makul fiyatlandırma yükümlülüğü ile ilişkilendirilecektir. Bu, işletmecilerin perakende teklifler tasarımlarına ve son müşterilerine ülkenin geri kalanında tipik olarak mevcut olan kar temelli perakende hizmetler sunmalarına olanak tanıyacaktır.

Bu toptan satış teklifleri MEO tarafından tanımlanmalı ve bu kararın onaylandığı tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde potansiyel faydalanıcılara ve ANACOM'a sunulmalıdır. Taraflar daha sonra yorum yapmak için bir aylık bir süreye sahiptir. Bu süreler tamamlandıktan sonra, teklifler yayınlanmalı ve kullanıma sunulmalıdır.

Analiz edilen diğer pazarlarda: fiziksel altyapılar pazarı; sabit bir yerde toptan merkezi erişim pazarı; tahsis edilmiş kapasiteye erişim için toptan pazar; ve toptan kiralık hatların ana hat segmentlerine ilişkin pazar (özellikle CAM ve Adalar arası devreler pazarı), Altice Portugal şirketlerinin çoğu durumda etkin pazar gücüne (SMP) sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu tanımlama, Altice Portugal'ın büyük ölçüde rakiplerinden, müşterilerinden ve genel olarak tüketicilerden bağımsız olarak ve onların potansiyel zararına hareket etmesine izin veren bir ekonomik pozisyona sahip olduğu anlamına

gelmektedir. ANACOM, bu hakim konumu ele almak için, rekabetçi piyasaların ortaya çıkmasını desteklemek amacıyla bir dizi uygun ve orantılı yükümlülükler getirmektedir.

Bu pazarlarda Grupo Altice şirketlerine getirilen yükümlülükler arasında, ulusal bölge genelinde direklere erişim için referans teklif (ORAP) ve kanallara erişim için referans teklif (ORAC) sunma zorunluluğu da yer almaktadır. Alternatif işletmecilerin kendi şebekelerini kurmak için Grupo Altice şirketlerinin direklerini ve kanallarını kullanabilmeleri, ülke genelinde yüksek kapasiteli İnternet şebekelerinin geliştirilmesinde önemli bir faktör olmuş ve pazarda mevcut işletmecilerin yüksek düzeyde özerkliklerini korumalarına olanak tanıyan sürekli ve güçlü rekabetin desteklenmesinde kilit rol oynamıştır.

Ancak, MEO'nun fiziksel altyapısına, özellikle de direklere ve kanallara erişimin düzenlenmesi, ülkenin bazı bölgelerinde rekabeti teşvik etmek için yeterli olmamıştır. Bu bölgelerde, Grupo Altice şirketleriyle rekabet eden çok yüksek kapasiteli şebekelerin inşası gerçekleşmemiş ve bu da kaldırılması gereken engellerin varlığını göstermiştir. Bu durum ANACOM'un, Grupo Altice şirketlerinin, etkin rekabetin bulunmadığı ve ilgili zaman aralığında etkin rekabetin gelişmesinin muhtemel olmadığı 402 bölgede fiber optik şebekelerine erişime izin vermek için düzenleyici yükümlülüğe tabi tutulması gerektiğine karar vermesine yol açmıştır.

MEO tarafından 2.020 Portekiz mahallesinde sunulan diğertoptan referans tekliflerinin sürdürülmesi de, bu tekliflerin özellikle çok yüksek kapasiteli şebekeler ve bu şebekeler üzerinden hizmet sağlanması bağlamında rekabetin teşvik edilmesi hedefleri açısından oldukça önemlidir. Bu referans teklifler, Ethernet devrelerinin terminal segmentlerini (RELLO) ve Ethernet bağlantı teklifini (OCE) içermekte olup, sonuncusu noktadan çok noktaya optik fiber desteği olasılığına izin verecek şekilde yeniden formüle edilmiştir.

Aynı derecede önemli olan ve Portekiz Ankarası ile Azor ve Madeira Özerk Bölgeleri arasındaki bölgesel uyumun teşvik edilmesinde kilit rol oynayan Altice Portugal'ın CAM ve Adalar arası denizaltı kablo sistemlerindeki kapasiteye erişim, Fibroglobal'in adalar arası denizaltı kablo sistemini düzenlenmiş teklif kapsamına dahil ederek ve maliyet

odaklı olması gereken fiyatlandırma değerlendirme metodolojisini yeniden düzenleyerek öncül düzenlemeye tabi olmaya devam etmektedir.

Son olarak, bu pazarlardaki gelişmeler, özellikle çok yüksek kapasiteli şebekeler açısından meydana gelen gelişmeler göz önüne alındığında, MEO/Altice'in sahip olduğu bakır şebekenin önemini kaybettiğini göstermektedir, bu nedenle bakır şebeke kullanılabilir hale getirmeyi amaçlayan belirli düzenleyici yükümlülüklerin uygulanması artık haklı değildir. Bu bağlamda, 24 aylık bir geçiş döneminin ardından, Rede ADSL PT Referans Teklifinin, Referans Ayrıştırma Teklifinin (RUO) ve Kiralık hatlar Referans Teklifinin (LLRO) kullanılabilirliği bir yükümlülük olmaktan çıkacaktır.²²

---

²² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.anacom.pt/render.jsp?contentId=1756441> adresinden ulaşılabilir.

AMERİKA KITASI

ABD

Nüfusu:	333.649.281
Yüzölçümü:	9.834 milyon km ²
Kişi Başına Gelir:	76.027 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Federal İletişim Komisyonu (FCC)
Mobil Şebeke Abonesi:	442.460.000
Sabit Şebeke Abonesi:	127.280.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	92

1.Düşen Müşteri Büyüme Oranlarına Rağmen T-Mobile ABD Hala Zirvede

T-Mobile US, 2023'te yılında bir önceki yıla göre önemli ölçüde daha az yeni müşteri kazanmasına rağmen, işletmecinin yıl içerisinde asıl odaklandığı husus rakiplerinin önünde kalmaya devam etmek olmuştur. İşletmeci 2024 yılı Ocak ayı başı itibariyle tüm yıl ve üç aylık mali tablolarını açıklayan üçüncü şirket olup açıklanan rakamlar T-Mobile'in en azından müşteri tabanı açısından bir kez daha beklenenin üzerinde olduğunu göstermektedir. Bahsi geçen rakamlar dikkatlice incelendiğinde işletmecinin faturalı yeni abone kazanımı, 2023 yılı dördüncü çeyrekteki 1,6 milyonluk artışla desteklenerek toplamda 5,7 milyona ulaşmış görünmektedir.

T-Mobile ABD CEO'su Mike Sievert, telekomünikasyon sektörünün erdemlerini ve parlaklığını her yönüyle öven daha geniş bir yorumun parçası olarak, bu miktarda bir artışın ancak ve ancak sektör lideri bir işletmecide yaşanabileceğini ifade etmektedir.

İşletmecinin en büyük rakiplerinden biri olan AT&T, 2023 yılı dördüncü çeyreğinde 526.000 faturalı yeni abonelik kaydetmiş olup, AT&T'nin tüm yıl için elde ettiği rakam ancak 1,7 milyon adete ulaşabilmiştir. Bu rakamın T-Mobile'in toplamının yarısına bile ulaşamadığı gerçeği, dördüncü çeyrekte 449.000 faturalı yeni abonelik kaydeden ve yıllık toplamı da ancak 430.000'e ulaşabilen Verizon'un rakamlarıyla birlikte değerlendirildiğinde Sievert'in yorumunun pek de abartı olmadığı ortaya çıkmaktadır.

T-Mobile kamuoyu açıklamalarında abonelerine ilişkin bu rakamları paylaşırken net kazancının son 12 ayda bir miktar düştüğüne pek dikkat çekmemektedir. İşletmecinin potansiyel rakiplerinde de benzer düşüşler olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu hususu paylaşmamanın piyasayı yönlendirmek açısından stratejik olarak düşünülmüş bir hamle olduğu anlaşılmaktadır.

T-Mobile analistlerince yapılan tahminler 2024 yılında faturalı yeni müşteri kazanımının 5 milyon ile 5,5 milyon arasında olacağını öngörmektedir. Tahminler doğru çıkarsa T-Mobile abone tabanı açısından art arda 10 yıl boyunca sektöre liderlik etmiş olacaktır. Bu noktada dikkat çekilmesi yerinde olacak bir başka husus ise bu yeni rakamın 2022'de açıklanan 6,4 milyon ve 2023'te açıklanan 5,7 milyon artışa göre düşük kaldığı gerçeğidir.

T-Mobile Finans Müdürü Peter Osvaldik tarafından hazırlanan ve işletmecinin web sitesinde yayınlanan bir açıklamaya göre toplam sektör ilavelerinin ılımlı düzeyde olması beklenmekte olup, T-Mobile'ın çok hızlı olmayan bir kârlı büyüme sürecine odaklandığı ifade edilmektedir. Daha da ötesi işletmeci bu yıl ve sonrasında sabit kablosuz tarafında da daha yavaş bir büyüme beklemektedir.

5G tabanlı sabit kablosuz erişim hizmeti (FWA), son birkaç yılda T-Mobile için büyük bir itici güç olmuştur. T-Mobile 2024 yılının Ocak ayı başlarında, hizmetin ölçeğini büyütmek için Nokia'nın Çoklu Erişim Ağ Geçidi çözümünün dağıtımına yönelik bir anlaşma yaptığını duyurmuştur.

T-Mobile'ın sabit kablosuz erişim hizmeti müşteri tabanı 2023 sonu itibarıyla 4,8 milyona ulaşmış olup dördüncü çeyrekte net müşteri kazanımı 541.000 olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam üçüncü çeyrek rakamlarına göre biraz düşüş kalmakla birlikte çeyrek başına yarım milyonun üzerinde sabit kablosuz erişim hizmeti müşterisi ekleme eğilimiyle uyumlu görünmektedir.

Verizon'un üç aylık raporları da sabit kablosuz erişim hizmeti hakkında olumlu yorumlar içermektedir. Rakip telekomünikasyon şirketi aynı tarihe kadar 4 ila 5 milyon müşteri

hedefine ulaşma yolunda ilerlediğini, dördüncü çeyrekteki net kazancının 375.000'e ulaştığını ve genel toplamını 3 milyona çıkardığını ifade etmektedir.²³

2.AT&T'nin Finansal Görünümü Ericsson Açık RAN Anlaşmasından Olumsuz Etkilendi

AT&T kamuoyuyla paylaştığı yeni finansal açıklamalarda geçen yıl müşteri sayısında ve nakit akışında kaydettiği büyümeye vurgu yapmaya devam etmektedir. Bu vurgulamanın temel amacı Ericsson ile yapılan Açık Radyo Erişim Ağı (Açık RAN) anlaşmasının ardından önemli ölçüde düşen karlılığı kısmen de olsa telafi ederek bu yıl da devam etmesi muhtemel olan karlardaki düşüş etkisini hafifletmektir.

ABD'li işletmeci dördüncü çeyrek ve 2023 yılının tamamı için özellikle tüketici boyutu çok sağlam olan bir mali tablo yayınlamış olup bu da operasyon tarafındaki göreceli zayıflığın maskelenmesine yardımcı olmaktadır. AT&T yaptığı tüm açıklamalarda 2025 yılı itibariyle yıllık zarardan yıllık kâr artışına dönmeyi beklediğinin altını çizmesine rağmen, gelecek yıl için hisse başına kazanç tahmininin hala düşük olduğu gerçeğini göz ardı etmek bugün itibariyle pek de mümkün gözükmemektedir. İşletmecinin finansal tabloları dikkatle incelendiğinde devam eden faaliyetlerden elde edilen kârın 2023 yılı sonunda 15,6 milyar ABD Doları olarak pozitive döndüğü ancak düzeltilmiş hisse başı kazancın 2,57 ABD Dolarından 2,41 ABD Dolarına düştüğü anlaşılmaktadır. Yapılan hesaplamalara göre 2024 yılının tamamında hisse başı beklenen rakam 2,15 - 2,25 ABD Doları bandında dalgalanacaktır. Bu düşüşün en önemli sebebi Açık Radyo Erişim Ağı (Açık RAN) dönüşümünden kaynaklanan hızlandırılmış amortisman da (0,17 ABD Doları) dahil olmak üzere beklenen daha yüksek amortisman giderleridir.

Bu durum hizmet açısından bakıldığında bu kötü bir şey değildir çünkü Açık RAN'a geçiş hiçbir zaman maliyetsiz olamamaktadır. Ancak duruma piyasa açısından bakıldığında olumlu sonuçlar elde edildiğini söylemek pek mümkün değildir çünkü işletmecinin hisse senedinin değeri piyasa tahminlerinin altında kalarak AT&T'nin toplam değerini aşağı çekmiştir.

---

²³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.telecoms.com/operator-ecosystem/t-mobile-us-on-top-despite-falling-customer-growth> adresinden ulaşılabilir.

Her ne kadar olumsuz göstergeler içerse de AT&T sonuçları oldukça iyi olarak değerlendirmekte ve Açık RAN'a geçişin uzun vadeli olumlu yönleri vurgulamaya gayret etmektedir.

AT&T genel müdürü John Stankey, sürdürülebilir büyüme ve tutarlı iş performansı sunarak, 2023'te yapacaklarını söyledikleri her şeyi tam olarak başardıklarını ve bunun sonucunda, tüm yıl boyunca 16,8 milyar dolarlık serbest nakit akışı sağladıklarını ifade etmektedir.²⁴

3.FCC, Bağlantılı Araçların Takip Etmek, Taciz Etmek ve Korkutmak için Nasıl Kullanılabileceğini Araştırıyor

ABD düzenleyici kurumu FCC'nin başkanı Jessica Rosenworcel, otomobil firmalarına ve telekomünikasyon şirketlerine, aile içi şiddet mağdurlarını, bağlantılı araçların istismarcılar tarafından kötüye kullanılmasından korumak için yardım talebi konulu bir mektup yazmıştır.

Bahsi geçen tartışma yeni nesil bağlantılı araçların, yolcular ve sürücülerin arabayı bul hizmetlerine, uzaktan kullanılan iletişim araçlarına ve diğer teknolojik imkanlara erişmesini giderek daha kolay hale getirdiği ile ilgilidir. Bu hizmetler yakın partner şiddetinden mustarip olanları takip etmek, taciz etmek ve korkutmak için kullanılabilir.

Söz konusu mektup dokuz otomobil üreticisine "Arabanız Sizi Takip Ediyor" başlıklı yakın tarihli bir rapora atıfta bulunularak iletilmiş olup, mektupta atfedilen rapor bir kadının eski partneri tarafından, kullandığı araba ile bağlantılı hizmetler aracılığıyla nasıl takip edildiğini ayrıntılı olarak anlatmaktadır. Yine raporda yer alan başka bir örnekte bir adam, geceleri arabanın farlarını ve kornalarını çalıştırıp, sıcak günlerde arabanın ısıtmasını çalıştırarak eşini taciz etmek için arabaya uzaktan erişimini kullanmaktadır. Rapor, otomobil üreticilerinin bu suiistimal mağdurlarına yardım etme

---

²⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.telecoms.com/operator-ecosystem/at-t-outlook-hit-by-ericsson-open-ran-deal> adresinden ulaşılabilir.

ve istismarcı üçüncü kişilerin otomobilin sistemlerine erişimlerini kısıtlama konusunda istekli olup olmadıklarını mağdurun aracın ortak sahiplerinden biri olduğu veya aracın unvanında adı bulunmadığı alternatif senaryolar ile birlikte değerlendirerek ortaya koymaktadır.

FCC tarafından iletilen mektubun devamında araç üreticilerinden sundukları bağlantılı araç sistemlerinin istismarcılar tarafından kötüye kullanılmasını engelleme konusundaki mevcut planlarını paylaşmaları ve müşterilerin coğrafi konum verilerini hangi esaslara göre sakladıkları konusunda ayrıntılı bir şekilde bilgi vermeleri talep edilmektedir.

FCC buna ek olarak ABD'deki en büyük üç mobil işletmeci olan AT&T, T-Mobile ve Verizon ile mevcut bağlantılı araç hizmetlerine ilişkin olarak coğrafi konum verilerinin nasıl işlendiği ve 2022 tarihli Güvenli Bağlantılar Yasası'na uyum seviyesinin ne olduğu hakkında sorular sormak için temasa geçmiştir.

Başkan Rosenworcel, aile içi şiddet ve istismardan kurtulan hiç kimsenin arabasından vazgeçmek ile verilerine ve bağlantısına erişebilenler tarafından takip edilerek zarar görmek arasında seçim yapmak zorunda kalmaması gerektiğini ifade etmektedir. Rosenworcel istismardan kurtulanların güvende kalmasına yardımcı olmak için FCC olarak ellerinden gelen her şeyi yapmaları ve bir çözüm bulmak için otomotiv ve kablosuz sektör liderleriyle birlikte çalışmalarını gerektiğini önemle vurgulamaktadır.

2023 yılı tahminleri 2027 yılına kadar 367 milyon bağlantılı otomobilin yollarda dolaşacağını öngörmektedir. Ancak otomotiv sektörünün en önemli organizasyonlarından biri olan CES fuarında muhtemelen hiçbir zaman pazara çıkmayacak olan konsept ve prototiplere dahi çok yoğun ilginin olması, bu nun yanı sıra çip üreticileri olan Intel ve Qualcomm'un da bu ilgiden nasibini alması bağlantılı araç teknolojisinin gelecekte daha uygun fiyatlı bir hale geleceğinin ve dolayısıyla muhtemelen daha da yaygınlaşacağını önemli, bir habercisi olarak değerlendirilmektedir.²⁵

---

²⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.telecoms.com/telecoms-law/fcc-probes-how-connected-cars-can-be-used-to-stalk-harass-and-intimidate-> adresinden ulaşılabilir.

ARJANTİN

Nüfusu:	46.303.254
Yüzölçümü:	2.780.000 km ²
Kişi Başına Gelir:	12.402 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Ulusal İletişim Kurumu (ENACOM)
Mobil Şebeke Abonesi:	64.010.000
Sabit Şebeke Abonesi:	6.900.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	87,2

5G Kapsamı

Telekom Arjantin'in, 3,5 GHz bandında yakın zamanda ödüllendirilen spektrumunu kullanarak yedi adet daha 5G Bağımsız (SA) anteni daha konuşlandırdığı bildirilmiştir. Dağıtım da, Mar del Plata, Pinamar ve Carilo bölgelerini kapsayan Atlantik Kıyısı'na odaklanılmıştır. Şebeke, Kasım 2023'te Buenos Aires Özerk ve Metropolitana Buenos Aires Bölgesi'nde ilk 34 hücre alanıyla yayına başlamıştır. Toplamda 68 5G SA baz istasyonunun yanı sıra Dinamik Spektrum Paylaşımı teknolojisini kullanan 311 kule de devreye alınmıştır. TeleGeography, Telekom Arjantin'in geçen Ekim ayındaki açık artırmada 3400MHz-3500MHz bandındaki 100MHz spektrum bloğu için 350,026 milyon ABD doları ödediğini belirtmiştir.²⁶

²⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.commsupdate.com/articles/2024/01/05/personal-extends-5g-to-mar-del-plata-pinamar-and-carilo-on-the-atlantic-coast/> adresinden ulaşılabilir.

KANADA

Nüfusu:	38.008.005
Yüzölçümü:	9.984.670 km ²
Kişi Başına Gelir:	49.222 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Kanada Radyo-Televizyon ve Telekomünikasyon Komisyonu (CRTC)
Mobil Şebeke Abonesi:	442,46 Milyon
Sabit Şebeke Abonesi:	127,28 Milyon
İnternet Kullanım Oranı (%):	92

Kanada Telekom Sektörü, Önemli Değişikliklerin Ardından Düzenleyici Kararları Bekliyor

Kanada'nın telekomünikasyon sektörü 2023 yılında Sanayi Bakanı Francois-Philippe Champagne'ın Kanada Radyo-Televizyon ve Telekomünikasyon Komisyonu'na (CRTC) tüketici haklarına, hizmet sunumuna, rekabete ve evrensel erişime öncelik vermesini gerektiren bir direktif vermesinin ardından önemli değişikliklerle karşı karşıya kalmıştır.

Kurumun karar alırken piyasa güçlerine dayanması yönündeki 2006 tarihli bir önceki politika direktifini iptal eden bu yeni direktif, 2023 yılından bugüne kadar dizi düzenleyici işlemin yönünü değiştirmiştir. 2024 yılının Ocak ayı itibariyle bu farklı yönlendirmelerin birçoğu devam etmekte olup ilgili tarafların kararlara itiraz etmesiyle sonuçlanmıştır. Bu tartışmalardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

- İnternet rekabeti: CRTC 6 Kasım 2023'te Bell Canada ve Telus Corp'un Ontario ve Quebec yer alan eve kadar fiber şebekeleri üzerinden bağımsız rakiplerine altı ay içerisinde erişim sağlamasını zorunlu hale getirmiştir. Bu hareketin amacı, düzenleyici kuruma göre küçük rakiplerin son yıllarda en çok zarar gördüğü Kanada'nın en büyük iki şehrinde internet hizmetlerine yönelik rekabeti teşvik

etmektedir. Ancak Bell Canada bu karara hızla tepki göstermiş ve birkaç saat içinde 2024-2025 döneminde planlanan şebeke yatırımından 1 milyar Kanada Dolarından fazla kesinti yapılacağını açıklayarak yanıt vermiştir. Şirket ayrıca CRTC'nin geçici kararına itiraz etmek ve temyiz süreci sonuçlanana kadar kararın ertelenmesi sağlamak amacıyla Federal Temyiz Mahkemesi'ne başvurmuştur. CRTC'nin bu kısmi kararı, TekSavvy gibi daha küçük rakiplerin şebekelere erişim için büyük telekom şirketlerine ödediği oranlara ilişkin Mart ayında başlattığı daha geniş bir incelemenin parçasıdır. CRTC'nin talimatının kalıcı olup olmayacağı ile diğer şehirlere uygulanıp uygulanmayacağını potansiyel olarak belirleyebilecek bu inceleme, 12 Şubat'ta halka açık bir toplantı ile devam edecektir.

- Kesinti bildirimleri: CRTC 2023 yılının Şubat ayında hizmet sağlayıcılardan büyük hizmet kesintileriyle ilgili bildirimleri ne zaman ve nasıl sağlayacakları ile kesintiler sonrası değerlendirme raporlarını hangi metotlarla sunmaları gerektiği konusunda görüş istemiştir. Bu görüşün istenmesinin temel sebebi son yıllarda aşırı hava koşulları, siber saldırılar ve kazalar gibi faktörler nedeniyle kesintilerin sayısının artmış olmasıdır. Düzenleyici kurum geçici bir önlem olarak tüm işletmecilere şebeke kesintisi yaşadıklarında iki saat içinde bunu bildirmeleri ve 14 gün içinde bir rapor sunmaları talimatını vermiştir. Görüş süreci halka da açık olup CRTC engelli Kanada vatandaşlarına daha çok katılım fırsatı sağlamak amacıyla son tarihi uzatmıştır. Düzenleyici kurum kesintilerle ilgili sonraki adımları henüz ayrıntılı olarak açıklamamıştır.
- Dolaşım ücretleri: Kanadalıların yurt dışına seyahat ederken telefonlarını kullanmak için ödedikleri ücretler bu yıl Kanada'nın en büyük üç işletmecisinin dolaşım ücretlerini artırmasıyla gündeme gelen bir başka konu olmuştur. Bu eğilim aynı zamanda Sanayi Bakanı Francois-Philippe Champagne'ın da dikkatini çekmiştir. Champagne, Mart ayında CRTC'den bu konuyu incelemesini istemiş olup diğer bölgelerdeki telefon faturaları düştükçe dolaşımın daha da pahalılaşmasından endişe duyduğunu ifade etmektedir. CRTC hala konuyu incelemenin ilk aşamalarında. Düzenleyici kurum 2023 yılı Haziran ayında, taşıyıcılara, oranların nasıl belirlendiğine ilişkin bir açıklama ve son beş yıldaki artışların gerekçeleri de dahil olmak üzere, uluslararası dolaşım anlaşmaları hakkında bilgi sunmaları için bir ay süre tanımıştır.

- Yayıncılığın modernizasyonu: CRTC'nin yayıncılarına yönelik düzenleyici çerçevenin modernleştirilmesine ilişkin 15 günlük değerlendirme süreci 2024 yılının Ocak ayında halka açılmıştır. Halkın katılımı, 2023 yılının Nisan ayında kraliyet onayını alan ve dijital platformların Kanada içeriğine katkıda bulunmasını ve tanıtmasını zorunlu kılacak şekilde federal mevzuatı güncellemeyi amaçlayan Çevrimiçi Yayın Yasasına uygun olacak şekilde atılmış bir adımdır. CRTC 2023 yılının Eylül ayında Kanada'da yayın içeriği sunan ve yılda 10 milyon Kanada Doları veya daha fazla gelir elde eden yayın hizmeti sunucularının faaliyetleri hakkında kuruma bilgi vermesini zorunlu hale getirmiştir. Bu düzenleme ile ayrıca, bazı çevrimiçi akış hizmetlerinin içerikleri ve abonelikleriyle ilgili kuruma bilgi sağlamaları ve içeriği belirli bir mobil veya internet hizmetine bağlı olmayacak şekilde kullanılabilir hale getirmelerine yönelik ek yükümlülükler hayata geçirilmiştir. CRTC'nin 2024'ün sonlarında yeni kuralları uygulamaya koyması ve çalışmaların yeni düzenleyici çerçevesi hakkında önemli kararlar alması beklenmektedir.
- Uzak Kuzey hizmetlerinin iyileştirilmesi: CRTC'nin çözmesi gereken konulardan sonuncusu ise Uzak Kuzey'deki telekomünikasyon piyasalarında iyileştirmelere ilişkin yapılan çalışmaların bitirilmesidir. 2024'te dördüncü takvim yılına girecek bu çalışmalar ilk olarak Kasım 2020'de Kuzeybatı Bölgeleri, Nunavut, Yukon ve Alberta'da başlatılmıştır. 2022 yılında daha fazla topluluğun katılımı istenerek kapsamı genişletilen bu çalışmalara ilişkin olarak ve 2023 yılının Nisan ayında halka açık bir değerlendirme toplantısı yapılmıştır. CRTC, toplantı esnasındaki görüşmelerde Kanada'da yaşayan herkesin uygun fiyatlı telefon ve internet erişimine sahip olması, hizmetlerin güvenilir olması, Kanada'nın güneyindekiler ile kuzeyindekilerin aynı çevrimiçi etkinliklere erişiminin sağlanması ve internet hizmetlerinde rekabetin artırılması da dahil olmak üzere birkaç ana temanın öne çıktığını ifade etmektedir. Düzenleyici kurum bu toplantı vesilesiyle aynı zamanda uzlaşma hedefi açısından telefon ve internet hizmetlerine kaliteli ve uygun fiyatlı erişimin önemini de vurgu yapmaktadır. CRTC halihazırda Nunavut ve Inuit Nunangat topluluklarından buradaki internet ve telefon hizmetlerini iyileştirmek için hangi önlemlerin alınması gerektiği konusunda geri bildirim beklemektedir.²⁷

---

²⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.commsupdate.com/articles/2023/12/01/20-bidders-spend-cad2-16bn-in-canadas-3800mhz-5g-auction/> adresinden ulaşılabilmektedir.

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ

Nüfusu:	10.386.538
Yüzölçümü:	86.600 km ²
Kişi Başına Gelir:	4.782 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Bilgi İletişim Teknolojileri Ajansı
Mobil Şebeke Abonesi:	10.750.300
Sabit Şebeke Abonesi:	1.673.210
İnternet Kullanım Oranı (%):	79,80

1. Azerbaycan'da Yüksek Hızlı İnternet Hizmeti

Dijital Gelişim ve Ulaştırma Bakanlığı'nın 2021-2024 yılları arasında hayata geçirmeyi planladığı Online Azerbaycan projesi ile Azerbaycan halkının 2024 yılı sonuna kadar yüksek hızlı internete erişebilmesi planlanmaktadır.

Bakanlık konuya ilişkin olarak, "Proje sırasında mevcut ADSL ekipmanı modern bir IMS platformu üzerinde çalışan Gigabit Pasif Optik Ağ (GPON) ekipmanı ile değiştirilmektedir. Eski bakır omurga kablo altyapısı da optik kablolarla değiştirilmekte ve bir optik dağıtım ağı inşa edilmektedir." açıklamasını yapmıştır.

Bu teknoloji internet kalitesini önemli ölçüde artırmakta olup; IPTV de dahil olmak üzere ek hizmetlerin sağlanmasını mümkün kılmaktadır.

GPON teknolojisi ile ilgili olarak, "Optik kablo teknolojisindeki en son trend olarak kabul edilen GPON teknolojisi, teknik olarak 1 Gbps'ye varan hızlarda yüksek hızlı internet sağlamaya olanak tanımaktadır. Bu optik teknoloji doğal deformasyonlara karşı dayanıklıdır ve bilgiyi (sinyali) mümkün olan en kısa sürede muhatabına ulaştırmaktadır." denilmiştir.

Bakanlık ayrıca, "Proje çerçevesinde, 2023 yılında Azerbaycan'da 1,1 milyondan fazla hane ve ticari kuruluş genişbant internete erişmiş durumdadır. Toplam 1.916.000 hanenin genişbant internete erişimi vardır. Bu, ülkedeki mevcut hanelerin ve işletmelerin yüzde 66'sına tekabül etmektedir. Tam kapsama ise 2024 yılı sonuna kadar sağlanabilir." açıklamasını yapmıştır.²⁸

2. Azercell'in Kalite Yönetimi için Uluslararası Sertifika Alması

Azercell, Müşteri Hizmetleri alanında uluslararası standartlara uygunluk sertifikasyon denetimini başarıyla tamamlamıştır. Abonelere sunulan yüksek hizmet seviyesinin bir sonraki göstergesi olarak Azercell, Kalite Yönetimi için uluslararası ISO 10004:2018 sertifikasını almaya hak kazanmıştır. Değerlendirme, TÜV AUSTRIA TURK denetim ve belgelendirme prosedürlerine uygun olarak 'TÜV Austria Azerbaijan' LLC tarafından gerçekleştirilmiştir. Sertifika 3 yıl için verilmiştir.

Uluslararası Standartlar Organizasyonu ISO bugüne kadar; yönetim, teknoloji ve iş alanlarında ürün, hizmet ve olumlu deneyimlerle ilgili binlerce standart geliştirmiştir. ISO 10004:2018 ise Kalite Yönetimi/İzleme ve Müşteri Memnuniyetinin Ölçülmesi standardıdır.

Teknolojik çözümlerle "Bağlantıyı kolaylaştırmak, hayatları güçlendirmek!" stratejik hedefine bağlı kalan Azercell, çeşitli hizmet kanalları ve self-servis uygulamalarıyla abonelerine en iyi müşteri deneyimini yaşatmayı hedeflemektedir.²⁹

---

²⁸Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.azernews.az/nation/220812.html> adresinden ulaşılabilir.

²⁹Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye https://azertag.az/en/xeber/_azercell_awarded_international_certificate_for_quality_management-2885686 adresinden ulaşılabilir.

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Nüfusu:	9.890.402
Yüzölçümü:	83.600 km ²
Kişi Başına Gelir:	31.948 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Telekomünikasyon ve Dijital Devlet Düzenleme Kurumu (TDRA)
Mobil Şebeke Abonesi:	19.602.800
Sabit Şebeke Abonesi:	2.362.600
İnternet Kullanım Oranı (%):	99,1

BAE'nin, Arap İletişim ve Enformasyon Bakanları Konseyi'nin 27. Oturumuna Başkanlık Etmesi

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Telekomünikasyon ve Dijital Devlet Düzenleme Kurumu (TDRA) Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Talal Humaid Belhoul tarafından temsil edilen BAE, 18 Ocak 2024 tarihinde Abu Dabi'de düzenlenen Arap İletişim ve Enformasyon Bakanları Konseyi 27. Oturumuna başkanlık ve ev sahipliği yapmıştır. Etkinliğe Arap delegasyonları, Arap İletişim ve Enformasyon Bakanları Konseyi Teknik Sekreteryası ve gözlemci statüsündeki çeşitli kurum ve kuruluşlardan temsilciler katılmıştır. Bunlar arasında ITU Arap Bölge Ofisi ve ICT alanında faaliyet gösteren çeşitli Arap kuruluşları da yer almıştır.

Toplantı esnasında, ICT sektöründeki ortak Arap girişimlerinin ele alındığı tartışmalarda, dijital altyapının güçlendirilmesi, Arap dünyasındaki dijital uçuşunun kapatılması ve dijital olarak bütünleşmiş bir Arap toplumunun gerçekleştirilmesi için ortak çabaların önemi vurgulanmıştır. Ayrıca, modern dijital teknolojilerin kullanılması, hizmet kalitesinin artırılması, sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin dikkate alınması ve ICT sektöründe dijital yatırımların teşvik edilmesi üzerinde durulmuştur.

Açılış konuşmasında Sayın Belhoul, Arap İletişim ve Enformasyon Bakanları Konseyi'nin 27. Oturum toplantısına katılan delegasyonları selamlayarak koordineli ve kolektif Arap eyleminin önemini vurgulamış ve konuya ilişkin olarak: "Günümüzde ICT

sektörü, yönetim, ekonomi, eğitim, tarım, sanayi, hükümet çalışmaları, şehirlerin yapısı ve insan yerleşimlerindeki köklü ve derin değişiklikleri dokuyan ortak bir iplik görevi görmektedir. Dolayısıyla bu önemli sektör, toplumlarımız ve gelecek nesiller için öngördüğümüz geleceğe doğru bizi yönlendiren bir kapı görevi görmektedir. Bu perspektif göz önüne alındığında, günümüz dünyasını tanımlayan teknik zorluklar ve belirsizliklere karşı Arap dayanışmasını ve iş birliğini güçlendirmek için zorlayıcı nedenler vardır. Değişimin değişmeyen tek şey olduğu ve kavramlar, teknolojiler ve yöntemlerdeki dönüşümleri aşırı hızın karakterize ettiği bir ortamda, iş birliği zorunlu hale gelmektedir.” açıklamasında bulunmuştur.³⁰

---

³⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://tdra.gov.ae/en/media/press-release/2024/the-uae-chairs-the-27th-session-of-the-council-of-arab-ministers> adresinden ulaşılabilir.

ÇİN HALK CUMHURİYETİ

Nüfusu:	1.441.400.838
Yüzölçümü:	9.706.961 km ²
Kişi Başına Gelir:	12.556 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Sanayi ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı
Mobil Şebeke Abonesi:	1.733.006.000
Sabit Şebeke Abonesi:	180.701.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	73,05

Çin'in, 5G İnternet Kapsamını 2025 Yılına Kadar Tüm Sınır Bölgelerine Genişletmesi

Çin, 2025 yılı sonuna kadar ülkenin sınır bölgelerindeki tüm ilçe ve kasaba merkezlerine 1.000 Mbps hızında 5G mobil ağı ve fiber optik ağı genişletmeyi planlamaktadır. Sanayi ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı tarafından yayımlanan bir genelgede, geniş bant internetin tüm köyleri, sınır yönetimi ve ticaret tesislerinin yanı sıra yerleşim olan adaları da kapsayacağı belirtilmiştir.

Genelgede sınır bölgelerindeki internet kapsamının önemi vurgulanırken, mobil ve kablo ağları yerel kalkınma için bir "bilgi arteri" olarak nitelendirilmiştir.³¹

31

Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye https://english.www.gov.cn/news/202401/10/content_WS659e7b29c6d0868f4e8e2ec0.html adresinden ulaşılabilmektedir.

ENDONEZYA

Nüfusu:	281.248.053
Yüzölçümü:	1.905.000 km ²
Kişi Başına Gelir:	4,783 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Bakanlığı
Mobil Şebeke Abonesi:	353.800.000
Sabit Şebeke Abonesi:	9.000.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	77

Smartfren ve Aviat Ortaklığı

Ülke çapında bir mobil şebekeye ve 285'ten fazla şehirde 43.000'den fazla baz istasyonuna sahip olan Smart Telecom (Smartfren), Endonezya'daki özel şebeke müşterilerine ultra yüksek hızlı özel kablosuz iç ve dış ağların yanı sıra endüstri otomasyon hizmetlerini sunmak için ABD merkezli kablosuz ulaşım ve erişim çözümleri geliştiricisi Aviat Networks ile bir anlaşma imzalamıştır. Girişim, sağlık hizmetleri, tarım, madencilik ve petrol ve gazın yanı sıra akıllı şehirler ve diğer sektörler için IoT teknolojisi, 4G/5G özel ağlar ve BİT çözümleri sunmak için her bir tarafın gücünü en üst düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır.³²

³² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.commsupdate.com/articles/2024/01/09/smartfren-partners-aviat-in-private-networks-initiative/> adresinden ulaşılabilmektedir.

GÜNEY KORE

Nüfusu:	51.709.098
Yüzölçümü:	100.363 km ²
Kişi Başına Gelir:	34.866 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Kore İletişim Komisyonu (KCC)
Mobil Şebeke Abonesi:	72.855.492
Sabit Şebeke Abonesi:	23.213.189
İnternet Kullanım Oranı%:	97,57

Sanal Operatör Gelişmeleri

GüneyKore Bilim, Bilgi ve İletişim Bakanlığı, mobil sanal şebeke operatörleri için radyo dalgası kullanım ücreti indirim süresinin uzatılması için çalışma yürütmektedir. Digital Today haberine göre, gözlemci 2020 yılında 'Radyo Dalgası Yasası Uygulama Kararnamesi'ni revize ederek radyo dalgası kullanım ücretlerini 2022 yılına kadar tamamen düşürmüştür. Buna göre, bu yıldan itibaren radyo dalgası kullanım ücretlerinin bir kez daha artması gerekmektedir. Strateji ve Maliye Bakanlığı ile görüşmelerin devam ettiği belirtilmektedir.³³

---

³³Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.commsupdate.com/articles/2023/10/30/mvno-monday-a-guide-to-the-weeks-virtual-operator-developments/> adresinden ulaşılabilir.

HİNDİSTAN

Nüfusu:	1.409.219.573
Yüzölçümü:	3.287.000 km ²
Kişi Başına Gelir:	2.600 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Hindistan Telekom Düzenleyici Kurumu (TRAI)
Mobil Şebeke Abonesi:	1.142.930.0000
Sabit Şebeke Abonesi:	27.450.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	52,0

1. TRAI'nin Sürücü Test Raporu

Hindistan Telekom Düzenleyici Kurumu TRAI, Telekom Servis Sağlayıcılarının yardımıyla yirmi şehirde, çevre bölgelerinde ve otoyollarda Eylül 2023'te sona eren çeyrekte gerçekleştirilen sürücü testlerine (Drive test) ilişkin raporu yayımlamıştır. Söz konusu sürücü testleri, Telekom Servis Sağlayıcıları tarafından ses ve veri hizmetleri için sağlanan hücresel/mobil şebeke hizmet kalitesini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. İlgili yayımlanmış raporda, sürücü testlerinin gerçekleştirildiği lisanslı hizmet alanları da belirtilmiştir.³⁴

2. 5G'nin Kullanıma Sunulmasında Gecikme

Telekomünikasyon Departmanı Dot, Vodafone Idea (Vi) ve Adani Group firması Adani Data Networks'e bildirimde bulunmuş, 5G şebekesi için minimum dağıtım yükümlülüklerini yerine getirememelerinin nedenlerine ilişkin açıklama istemiştir. Yetkililer, Vodafone Idea'nın 14 milyar Rupı para cezası ödemek zorunda kalabileceğini belirtirken Adani Data Networks'ün 5-6 milyar Rupı para cezasına çarptırılabilceğini belirtmiştir.

³⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye https://www.trai.gov.in/sites/default/files/PR_No.02of2024.pdf ulaşılabilir.

Rapora göre, DoT her iki şirkete de gecikmenin nedenlerini ve hizmetleri ne zaman başlatacaklarını öğrenmek için bildirimler yayınlamıştır.

Birinci yıldaki 5G minimum kullanıma sunma yükümlülükleri uyarınca, telekomünikasyon şirketlerinin büyük şehir ve büyük şehir haricindeki yerlerde hizmetlerini ticari olarak başlatması gerekmekte olup; Hintli telekom şirketleri Reliance Jio ve Bharti Airtel, Ekim 2022'de 5G şebekelerini kullanıma sunmaya başlamıştır. Ancak hem Vi hem de Adani Data Networks henüz 5G hizmetlerini sunmaya başlamamıştır.³⁵

---

³⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://telecom.economictimes.indiatimes.com/news/industry/5g-network-rollout-dot-issues-show-cause-notice-to-vodafone-idea-adani-data-networks-says-report/107066593> ulaşılabilir.

JAPONYA

Nüfusu:	123.951.692
Yüzölçümü:	377.973 km ²
Kişi Başına Gelir:	33.815 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Japonya İçişleri ve Haberleşme Bakanlığı (MIC)
Mobil Şebeke Abonesi:	204.861.100
Sabit Şebeke Abonesi:	60.720.900
İnternet Kullanım Oranı (%):	82,91

1. Taslak Yapay Zeka İş Kılavuzları

19 Ocak 2024 tarihinde, İçişleri ve Haberleşme Bakanlığı MIC ile Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı METI taslak Yapay Zeka İş Kılavuzlarını yayımlamış olup; söz konusu taslak için kamuoyunun görüşleri talep edilmektedir. Taslak kılavuzlar, özellikle yapay zeka geliştiricilerine, sağlayıcılarına ve kullanıcılarına, yapay zekanın güvenli ve emniyetli kullanımını teşvik etmek amacıyla yapay zeka yönetişimi için yol gösterici olmayı amaçlamaktadır.

Taslak kılavuz ilkeler; yapay zeka geliştiren, sağlayan veya kullanan işletmelerin;

- İnsan onuruna değer veren bir felsefeyle uyumlu olarak, insan merkezli yapay zeka geliştirme ve kullanımına öncelik vermek,
- Güvenlik ve adaleti sağlarken ve yapay zeka ile bağlantılı toplumsal riskleri azaltırken değer oluşturmak ve sosyal sorunları çözmek,
- Gizliliği korumak ve kişisel verilerin kötüye kullanımını önlemek, ayrıca yapay zeka sistemlerini güvenlik açıklarına ve dış tehditlere karşı güvence altına almak,
- Yapay zeka sistemlerinin doğrulanabilir olmasını sağlamak adına paydaşlara uygun bilgileri sağlayarak şeffaflığı ve hesap verebilirliği sürdürmek gibi maddeler için çaba göstermesi gerektiğini belirtmektedir.

Taslak kılavuzda yapay zeka geliştiricilerinin;

- Yapay zekayı uygun verileri kullanarak eğitmek,
- Yapay zekada önyargıyı yönetmek için makul adımlar atmak,
- Yapay zekanın geliştirilmesinde insan hayatı, mülkiyeti ve çevreyi dikkate almak,
- Uygun güvenlik önlemlerini almak,
- Hizmet şartlarını belgelemek gibi işlemleri yapması gerektiği belirtilmektedir.

Ayrıca, taslak kılavuzda yapay zeka kullanıcılarının;

- Güvenliği göz önünde bulundurarak uygun kullanımı sağlamak,
- Önyargılara karşı dikkatli olmak ve çıktı sonuçlarını kullanırken sorumlu bir şekilde karar vermek,
- Gizlilik ihlallerine karşı dikkatli olmak,
- Güvenlik önlemlerini uygulamak,
- İlgili paydaşlara bilgi sağlamak gibi işlemleri yapması gerektiği ifade edilmiştir.

Kamu görüşleri 19 Şubat 2024 tarihine kadar gönderilebilecek olup; Kamu istişaresinden toplanan görüşler, Yapay Zeka İş Kılavuzlarının ilk versiyonunun hazırlanması için kullanılacaktır.³⁶

2. SoftBank'ın SRv6 MUP Kullanan 5G MEC için Saha Denemelerine Başlaması

SoftBank Corp. (SoftBank), Segment Yönlendirme IPv6 Mobil Kullanıcı Seviyesi (SRv6 MUP) teknolojisini kullanarak 5G Çok Erişimli Uç Bilişim (MEC-Multi-access Edge Computing) için saha denemelerine başladığını duyurmuştur. Bu teknoloji, 5G'nin benzersiz özelliklerinden yararlanarak MEC ve ağ dilimlemenin uygun maliyetli ve kolay bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaktadır.

---

³⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.dataguidance.com/news/japan-mic-and-meti-request-public-comments-draft-ai> adresinden ulaşılabilir.

MEC, uygulama sunucularını mobil cihazlara daha yakın konuşlandırarak iletişim gecikmesini önemli ölçüde azaltabilmekte ve yüksek hızlı ve düşük gecikmeli mobil ağ uygulamalarının gerçekleştirilmesini sağlayabilmektedir.

SoftBank, 5G MEC'i faaliyette olan 5G ağında SRv6 MUP'un saha deneme ortamına dahil ederek, mobil cihazlar ve MEC sunucuları arasında mobil cihazlara özel anahtarlara ihtiyaç duymadan iletişim sağlamayı amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, geleneksel mobil ağlara kıyasla daha basit, daha uygun maliyetli ve yapılandırılması daha kolay olan yüksek hızlı ve düşük gecikmeli mobil ağ uygulamalarının gerçekleştirilmesine olanak tanımaktadır.³⁷

KAZAKİSTAN

Nüfusu:	19.788.254
Yüzölçümü:	2.724.900 km ²
Kişi Başına Gelir:	11,229 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Dijital Kalkınma, İnovasyon ve Havacılık ve Uzay Sanayi Bakanlığı (MDAI)
Mobil Şebeke Abonesi:	24.323.000
Sabit Şebeke Abonesi:	2.997.400
İnternet Kullanım Oranı (%):	85,9

1. Kazakistan ve BAE Teknoloji Anlaşması İmzalaması

Teknolojik ilerlemeye yönelik bir adım olarak Kazakistan Cumhuriyeti Dijital Kalkınma, İnovasyon ve Havacılık ve Uzay Sanayi Bakanlığı, Bakan Bagdat Mussin'in liderliğinde Samruk-Kazyna ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Yatırım Bakanlığı ile bir Mutabakat Zaptı (MoU) imzalamıştır. İmza töreni Samruk-Kazyna Yönetim Kurulu Başkanı Nurlan

³⁷

Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye https://www.softbank.jp/en/corp/news/press/sbkk/2024/20240116_01/ ulaşılabilir.

adresinden

Zhakupov ve BAE Yatırım Bakanı Mohamed Hassan Alsuwaidi'nin katıldığı üst düzey bir toplantı sırasında gerçekleşmiştir.

Mutabakat Zaptının temel odak noktası, Kazakistan'da hayata geçirilecek son teknoloji veri merkezi projelerine yapılacak önemli yatırımların temelini atmaktır. Stratejik belge, hızla gelişen veri merkezleri ve yapay zekâ (AI) alanlarında ortak girişimleri teşvik ederek Kazakistan Cumhuriyeti ile BAE arasında sağlam ve etkili iş birliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Anlaşma ayrıca, ilgili girişimlere desteği güçlendirmek ve iki ülke arasında bilgi paylaşımını kolaylaştırmak için teşvikler sunma planlarını da özetlemektedir. Bu iş birliğinin teknolojide dönüştürücü gelişmelerin önünü açması ve Kazakistan'ın inovasyon ve teknolojik ilerleme merkezi olarak konumunu güçlendirmesi beklenmektedir.

Abu Dabi ziyareti sırasında Bakan Bagdat Musin, yapay zeka tabanlı büyük veri analitiği şirketi Presight AI Yönetim Kurulu Başkanı Thomas Pramotedham ile verimli bir görüşme gerçekleştirmiştir. Görüşmelerde bilişim sektöründe yeni iş birliği yollarının araştırılması ele alınmış ve teknolojinin sınırlarını ilerletme konusundaki ortak kararlılık vurgulanmıştır.

Dijital Kalkınma Bakanlığı ile Presight AI arasındaki iş birliği, Kazakistan'da teknolojik inovasyonu teşvik etme vaadini taşımaktadır. Toplantı, Thomas Pramotedham'ın Digital Bridge forumuna daha önceki katılımına dayanmakta olup; Kazakistan Cumhuriyeti'nde teknoloji için gelişen bir ekosistemi teşvik etme taahhüdünü pekiştirmektedir.³⁸

---

³⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://daryo.uz/en/2024/01/15/kazakhstan-and-uae-sign-tech-agreement-paving-way-for-ai-and-data-center-investments> adresinden ulaşılabilmektedir.

2. Kazakistan'ın 2025 Yılına Kadar 7.000'in Üzerinde 5G Baz İstasyonu Kurma Planı

Kazakhtelecom Başkanı Kuanyshbek Yessekeyev, 25 Ocak 2024'te Almatı'yı ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı ile yaptığı görüşmede, Cumhurbaşkanı Kassym-Jomart Tokayev'in 2025 yılı sonuna kadar 5G ağına yaygınlaştırılmasını hızlandırma talimatına yanıt olarak Kazakhtelecom'un 7.000'den fazla baz istasyonunun inşası için bir plan geliştirdiğini ifade etmiştir.

Yessekeyev, Kazakhtelecom'un Bağımsız Devletler Topluluğu'nda 5G teknolojisini ticari faaliyete geçiren ilk ve şimdiye kadar tek kuruluş olduğunu belirtmiştir.

Kazakhtelecom Başkanı ayrıca Kazakistan ve Azerbaycan arasında Hazar Denizi yatağı boyunca Trans-Hazar fiber-optik iletişim hattının inşasında kaydedilen ilerleme hakkında da bilgi vermiştir. Bu proje Kazakistan üzerinden geçen uluslararası trafiği artırarak ülkeyi en önemli bölgesel telekomünikasyon merkezi haline getirecektir.

Tokayev, yeni telekomünikasyon teknolojilerinin sağladığı fırsatların artık ülkenin uluslararası arenadaki rekabet gücünü büyük ölçüde belirlemesi nedeniyle ekonomik ve sosyal alanlarda dijitalleşmenin önemini vurgulamıştır.³⁹

---

³⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://astanatimes.com/2024/01/kazakhstan-plans-to-build-over-7000-5g-base-stations-by-2025/> adresinden ulaşılabilir.

RUSYA FEDERASYONU

Nüfusu:	144.444.359
Yüzölçümü:	17.098.242 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	10.220 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	ROSKOMNADZOR
Mobil Şebeke Abonesi:	256 Milyon
Sabit Şebeke Abonesi:	35.880.297
İnternet Kullanım Oranı(%):	89

Rostelecom'un 4G LTE Ağlarını Genişletmesi

Rus operatör Rostelecom, dijital eşitsizliği gidermek için LTE baz istasyonlarını birden fazla bölgede konuşlandıracağını duyurmuştur. UCN 2.0 programı kapsamında, kablosuz bağlantı ve fiber altyapı genişletilerek, daha önce kapsama alanı dışında kalan bölgelere ses iletişimi ve mobil internet sağlanması hedeflenmektedir.

Rostelecom, mobil dijital eşitsizliği ortadan kaldırmak için Dijital Kalkınma, Haberleşme ve Kitle İletişim Bakanlığı ile işbirliği yaptığını açıklamıştır. Federal program, ticari operatörler için baz istasyonu kurmanın ekonomik olarak mümkün olmadığı, nüfusu 100 ile 500 kişi arasında değişen yerleşim yerlerine odaklanmıştır.

Şirket, TelecomTalk tarafından yayınlanan son raporla birlikte, ağ genişletme girişimleri konusunda kamuoyunu sürekli olarak bilgilendirmektedir. Bu çabalarını sürdüren Rostelecom, Soçi'deki Vardane-Verino (Adler bölgesi) ve Semenovka'da (Khostinsky bölgesi) 500'den fazla sakini birbirine bağlayan iki baz istasyonunun inşaa edildiğini ve faaliyete geçtiğini duyurmuştur. Rostelecom, 2024 yılında mobil iletişimi tatil kenti çevresindeki yedi yerleşim birimine yaymayı planlamaktadır.

Baz istasyonlarının kurulumu ve aktivasyonunun ardından, bu bölgelerdeki kullanıcılar LTE (4G) teknolojisi üzerinden ses iletişimi ve yüksek hızlı internet erişimine sahip olmuştur. Rostelecom bu baz istasyonlarında 2G/4G LTE teknolojilerini kullanmıştır.

Lansman sonrasında, Rostelecom'un bir iştiraki olan Tele2, bölge sakinlerine hizmet sunarak, web sitesi aracılığıyla tarife seçmelerine, tavsiye almalarına veya SIM kart siparişi vermelerine olanak tanımıştır. Rostelecom, Tele2'nin bir yetkinlik merkezi olarak hareket ettiğini, tasarım çözümlerini koordine ettiğini, ağ mimarisini planladığını ve inşaat için ekipman tedarik ettiğini söylemiştir.

Rostelecom, baz istasyonu kurulacak yerlerin her yıl için Dijital Kalkınma, Haberleşme ve Kitle İletişim Bakanlığı tarafından kamu hizmetleri portalında düzenlenen halk oylamasıyla belirlendiğini vurgulamıştır. Çiftlikler, kasabalar ve köyler de dahil olmak üzere en çok oyu alan yerleşim yerleri programa dahil edilmektedir. Genel plan 2030 yılına kadar 24 binden fazla yerleşim yerinde mobil iletişimi mümkün kılmayı hedeflemektedir.⁴⁰

---

⁴⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://telecomtalk.info/rostelecom-expands-4g-lte-networks-across-russia/912413/> adresinden ulaşılabilir.

SİNGAPUR

Nüfusu:	5.850.000
Yüzölçümü:	7.199 km ²
Kişi Başına Gelir:	82.800 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Bilgi Teknolojileri, Telekomünikasyon ve Medya Kurumu (IMDA)
Mobil Şebeke Abonesi:	9.827.000
Sabit Şebeke Abonesi:	1.962.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	95

1.Dolandırıcılığa Karşı Önlem

Singapur düzenleyici kurumu IMDA; mobil operatörlerin abonelerine 5 Ocak 2024'ten itibaren uluslararası gelen aramaları engelleme seçeneği sunacaklarını ifade etmiş olup; bu kapsamda abonelerin, kendilerini uluslararası dolandırıcılıklardan korumak için bu hizmete katılmalarının teşvik edileceği belirtilmiştir. Singapur'da yurt dışından kaynaklı dolandırıcılar tarafından yapılan aramalar da dahil yılda yaklaşık 1,6 milyar uluslararası çağrı alındığı ve bu uygulama ile zararlı olabilecek aramaların önceden engellenmesinin amaçlandığı bildirilmektedir. Bu dolandırıcılık aramalarının büyük oranda otomatik sistemler kullanılarak yapıldığı ve arayanın kimliğinin Singapur'dan yapılan bir aramaya benzeyecek şekilde +65 ile değiştirildiği ifade edilmektedir.

Abonelerin uluslararasından gelen tüm aramaları yanıtlarken dikkatli olmaları gerektiğini hatırlatmak amacıyla "+" önekiyle etiklendiği belirtilmektedir. Uygulama kapsamında operatörler uluslararası aramalardan çağrı almak istemeyen kullanıcıları korumak amacıyla engelleme seçeneğini sunmaya başlamıştır. Engelleme seçeneği etkinleştirildiğinde uluslararasından gelen tüm aramalar engellenmektedir. Ancak Singapur numaralarından yapılan aramaların (yurt dışında dolaşan ve Singapur'u arayan abone) normal şekilde alınmaya devam edileceği belirtilmektedir.⁴¹

⁴¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.imda.gov.sg/resources/press-releases-factsheets-and-speeches/press-releases/2024/opt-to-block-incoming-international-calls> adresinden ulaşılabilmektedir.

SUUDİ ARABİSTAN

Nüfusu:	36.305.289
Yüzölçümü:	2.149.690 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	23,140 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	CITC
Mobil Şebeke Abonesi:	41.298.629
Sabit Şebeke Abonesi:	5.377.980
İnternet Kullanım Oranı (%):	95,7

Suudi Arabistan Uzay ve Teknoloji Komisyonu'nun Veri Merkezi Hizmetleri Yönetmeliği

Suudi Arabistan'da, İletişim, Uzay ve Teknoloji Komisyonu CST tarafından yayımlanan ve 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren geçerli olan "Veri Merkezi Hizmetleri Yönetmeliği" yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik, Suudi Arabistan'daki tüm veri merkezi hizmet sağlayıcılarına uygulanmaktadır. İlgili yönetmelik, veri merkezi hizmetlerini güçlendirmeyi, kaliteyi sağlamayı, kullanıcı korumasını ve yatırımları teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

CST, bu yönetmeliklerin hizmet kalitesini yükseltmek, kullanıcıları korumak ve veri merkezi hizmetleri sektöründe yatırımları teşvik etmek için tasarlandığını vurgulamaktadır. Bu yönetmeliğin uygulanmasıyla, CST, Suudi Arabistan'ı sektörde önde gelen bir bölgesel merkez olarak güçlendirmeyi amaçlayan plan ve projelerin yürütülmesini kolaylaştırmayı hedeflemektedir.⁴²

---

⁴² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.techafrikanews.com/2024/01/04/saudi-arabias-cst-enacts-data-center-services-regulations/> adresinden ulaşılabilir.

AFRİKA KİTASI

KENYA

Nüfusu:	47.564.296
Yüzölçümü:	580.367 km ²
Kişi Başına Düşen Gelir:	4.993 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Kenya Haberleşme Kurumu
Mobil Şebeke Abonesi:	61.408.904
Sabit Şebeke Abonesi:	59.785
İnternet Kullanım Oranı(%):	85,2

CA'dan Airtel ve Telkom Kenya'ya Düşük Kaliteli Hizmetler Konusunda Uyarı

Kenya Haberleşme Kurumu CA, Airtel ve Telkom Kenya'ya mobil telefon ağlarında tüketicilere sağlanan hizmet kalitesi standartlarına (QoS) uymadıkları için uyarı bildirimleri yayınlamıştır.

CA tarafından yayınlanan Haziran 2023'te sona eren yıla ait Hizmet Kalitesi Raporu, belirlenen Temel Performans Göstergelerinin (KPI) yüzde 90'ına ulaştıktan sonra yalnızca Safaricom'un yüzde 80 performans eşiğini aştığını göstermektedir. Airtel ve Telkom Kenya sırasıyla yüzde 79 ve yüzde 65'e ulaşmıştır. Bir mobil operatör, belirlenen hizmet kalitesi KPI'larının yüzde 80'ine ulaştığında uyumlu olarak değerlendirilmektedir. Sektör ortalaması yüzde 72,4 olan 2022/20203 puanı, 2021/2022'de yüzde 82,3 ve 2020/2021'de yüzde 75,53 olan önceki puanlara kıyasla büyük bir düşüş anlamına gelmektedir.

Raporun bir bölümünde, "Airtel Kenya Networks ve Telkom Kenya sadece kapsama hedeflerini değil, aynı zamanda en kritik QoS KPI'larından bazılarını, özellikle de sırasıyla kapsama ve İnternet kullanılabilirliği/erişilebilirliği için bir gösterge olan "Başarısız Çağrı Oranı" ve Veri İnternet KPI'larını karşılayamadı" ifadeleri yer almaktadır.

Rapor ayrıca en iyi QoS'ye sahip şehrin yüzde 93,9 ile Nairobi olduğunu, en düşük QoS'ye sahip şehrin ise yüzde 54 ile Laikipia olduğunu ortaya koymuştur.

Kurum QoS denetim ve izlemesini 47 şehrin tamamında gerçekleştirmeyi hedeflemiş; ancak güvenlik sorunları nedeniyle Kurum Wajir, Mandera ve Garissa'da QoS testlerini gerçekleştirmemiştir.

Bu bilimsel ölçümler ve analizler, mobil hizmet sağlayıcılar tarafından sunulan hizmet kalitesine ilişkin daha geniş bir bakış açısı sağlamayı amaçlamaktadır.

Kurum, sektörün performansını ve değerlendirme yöntemlerini iyileştirmek için sistemlere ve altyapıya sürekli yatırım yapmıştır.

1998 tarihli Kenya Bilgi ve İletişim Yasası'nın 23. Bölümü, Kurum'u lisanslı telekomünikasyon operatörlerinin ve hizmet sağlayıcılarının lisans koşullarına uygun olarak iyi kalitede hizmet sunmalarını sağlamakla görevlendirmektedir.

Rapor ayrıca, Kurum tarafından Evrensel Hizmet Fonu (USF) aracılığıyla uygulanan mobil ağ bağlantı projelerinin, özellikle ülkenin kırsal ve ulaşılması zor bölgelerinde tüketiciler tarafından sunulan ve deneyimlenen genel hizmet kalitesini büyük ölçüde artırdığını göstermektedir.⁴³

---

⁴³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://ca.go.ke> adresinden ulaşılabilir.

NİJERYA

Nüfusu:	223.804.632
Yüzölçümü:	923.768 km ²
Kişi Başına Gelir:	2.280 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Nijerya İletişim Komisyonu (NCC)
Mobil Şebeke Abonesi:	222.225.300
Sabit Şebeke Abonesi:	96.996
İnternet Kullanım Oranı (%):	55,40

Mediatek ve Airtel'in 5G Bağlantısını Geliştirmek için İş Birliği Yapması

MediaTek, teknolojik gelişmeleri teşvik etmek ve ülke genelinde mobil bağlantıyı geliştirmek için Airtel Nijerya ile işbirliği yapmıştır. MediaTek, kullanıcıların 4,7 Gbps'ye kadar ulaşan hızlarla 5G şebekelerine evden erişmelerini sağlamak için T750 destekli müşteri tarafı teçhizatı (CPE) tedarik edecektir. Airtel Nijerya Pazarlama Direktörü İsmail Adeshina, "İnovasyona olan bağlılığımız, 5G teknolojisini erken benimsememizle açıkça görülmektedir. Bağlanabilirliği geliştirmek, kapsama alanı ve maliyet zorluklarının üstesinden gelmek ve 5G cihazlarını Nijerya genelinde daha erişilebilir kılmak için bu teknolojiye proaktif bir şekilde yatırım yapmaktayız." açıklamasını yapmıştır.⁴⁴

⁴⁴ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.commsupdate.com/articles/2023/10/18/mediatek-airtel-partner-to-enhance-5g-connectivity/> adresinden ulaşılabilir.

AVUSTRALYA

Nüfusu:	25.687.041
Yüzölçümü:	7.692.024 km ²
Kişi Başına Gelir:	56,352 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Avustralya İletişim ve Medya Kurumu (ACMA)
Mobil Şebeke Abonesi:	27.880.000
Sabit Şebeke Abonesi:	7.820.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	86,55

1. “Merhaba Anne” Dolandırıcılık Uyarısı

Avustralya İletişim ve Medya Kurumu ACMA web sitesinden düzenli olarak telefon dolandırıcılıklarından nasıl korunulması gerektiğine dair bilgi vermektedir. Bu defa: “dolandırıcılık maksadıyla bir aile üyesinden gelmiş gibi görünen, kısa mesajlara dikkat edin” uyarısında bulunmuştur.

ACMA'ya yapılan şikayetler göstermiştir ki: “Merhaba anne” dolandırıcılığıyla ilgili bildirimler yeniden artmaya başlamıştır. Sizi 'anne' veya 'baba' olarak selamlayan gönderici, telefonunun kaybolduğunu veya kırıldığını iddia etmekte ve yeni bir telefon numarasından veya başka bir uygulama aracılığıyla kendisine geri mesaj göndermenizi istemektedir. Bu mesajlarda bir aciliyet duygusu bulunmaktadır. Gönderen, telefonunu kaybettiğini veya hasar gördüğünü (örneğin, ıslatarak veya düşürerek) iddia edebilmekte ve sizden SMS veya WhatsApp aracılığıyla mümkün olan en kısa sürede yanıt vermenizi isteyebilmektedir. Bu dolandırıcılıklar, sevdiğiniz biriyle iletişim kurduğunuz düşüncesiyle sizi bir dolandırıcıya para veya finansal bilgi vermeniz için kandırmak amacıyla tasarlanmıştır.

ACMA tarafından yapılan yazılı açıklamada, “Telefonunuzda kayıtlı olan yakınınızın numarasını arayarak gerçek olup olmadığını teyit edin. Gerçek kişiyle

konuştuğunuzdan emin olmadan asla telefonunuzdaki iletişim bilgilerinizi değiştirmeyin veya para göndermeyin.” uyarısında bulunulmuştur.⁴⁵

2.Outdoor Supacentre, Spam İhlalleri Nedeniyle 300 Bin Dolar Ceza Ödemesi

Avustralya İletişim ve Medya Kurumu ACMA tarafından yapılan bir araştırma, Outdoor Supacentre'in Aralık 2022 ile Mayıs 2023 arasında alıcılara rızaları olmadan 81.698 kısa mesaj, daha önce aboneliğini iptal eden müşterilere ise 1.575 kısa mesaj gönderdiğini ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple, Outdoor Supacentre Pty Ltd, Avustralya spam yasalarını ihlal ederek 83.000'den fazla pazarlama kısa mesajı gönderdiği için 302.500 dolar ceza ödemiştir. ACMA, resmi soruşturmasını başlatmadan önceki 11 ay içinde tüketici şikayetleri aldıktan sonra Outdoor Supacentre'a 5 spam uyumluluk uyarısı göndermiştir.

ACMA üyesi Samantha Yorke, Avustralyalıların şirketlerden kendi anlaşmaları olmadan ticari promosyonlar alma konusunda giderek daha fazla şikayet aldıklarını dile getirmiş ve işletmelerin, istenilmeyen spamleri göndermeme ve aynı zamanda bu mesajları almayı bırakmak isteyen insanların isteklerine saygı duyma sorumluluğu olması gerektiğini söylemiştir.

Spam kuralları kapsamında, işletmelerin e-pazarlama mesajları alabilmek için tüketicilerden izin almasını gerekmektedir. Mesajlar aynı zamanda bir abonelikten çıkma işlevi de içermelidir. Bir işletme abonelikten çıkma talebi aldığında, bu talebin beş iş günü içinde yapılması gerekmektedir.⁴⁶

---

⁴⁵ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.acma.gov.au/articles/2024-01/scam-alert-re-emergence-hi-mum-scam> adresinden ulaşılabilir.

⁴⁶ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.acma.gov.au/articles/2024-01/outdoor-supacentre-pays-300k-penalty-spam-breaches> adresinden ulaşılabilir.

YENİ ZELANDA

Nüfusu:	4.699.755
Yüzölçümü:	268.021 km ²
Kişi Başına Gelir:	41.072 ABD Doları
Düzenleyici Kurum:	Ticaret Komisyonu
Mobil Şebeke Abonesi:	6.400.000
Sabit Şebeke Abonesi:	1.760.000
İnternet Kullanım Oranı (%):	93

Sınırsız Seyahat SIM'i

2degrees, Aotearoa'ya gelen ziyaretçilerin arkadaşları ve aileleri ile iletişimde olmalarını, ayrıca Instagram ve Google Maps ile bağlantıda kalmalarını sağlamak için tasarlanmış yenilikçi bir plan başlatmıştır.

2degrees Pazarlama ve Strateji Müdürü Zac Summers "Yeni seyahat projemiz, her gün sınırsız veri ile birlikte Yeni Zelanda ve Avustralya'ya sınırsız arama ve mesaj sunmaktadır. Müşterilerimizin tek yapması gereken kaç gün istediklerini seçmek; bu süre 3 ila 30 gün arasında değişebilmektedir. Piyasada gerçek bir boşluk olduğunu gördük: seyahat ederken ne kadar veri satın almanız gerektiğini tahmin etmenize gerek bırakmayan bir proje yaptık. Bir gezgin olarak, örneğin iki hafta boyunca çevrimiçi haritaları kullanmak için ne kadar veriye ihtiyacınız olduğunu hesaplamaya çalışmak sinir bozucu. Tek yapmanız gereken sadece gün sayısını seçin ve stressiz bir tatilin tadını çıkarın." açıklamasında bulunmuştur. Ayrıca Seyahat SIM'lerinin belirli havaalanlarında, popüler turistik lokasyonlarda ve 2degrees perakende mağazalarında mevcut olduğunu söylemiştir. SIM kartlar son kullanımdan itibaren 12 ay boyunca aktif kalmaktadır. Bu nedenle tekrar gelen ziyaretçiler için de ideal bir tercih olmaktadır.⁴⁷

⁴⁷ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.2degrees.nz/media-releases/unlimited-travel-sim-unleashes-connectivity-for-visitors> adresinden ulaşılabilir.

2.ULUSLARARASI KURULUŞLAR/BİRLİKLER

AB SAYISAL TEK PAZARI

Avrupa Tek Pazarı, Avrupa Birliği'nin (AB) 27 üye ülkesi ile Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması yoluyla İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç ve ikili anlaşmalar yoluyla İsviçre'yi içeren tek bir pazardır. Tek pazar, toplu olarak dört özgürlük olarak bilinen malların, sermayenin, hizmetlerin ve emeğin serbest dolaşımını garanti etmeyi amaçlamaktadır. Avrupa Sayısal Tek Pazar ise, dijital pazarlama, e-ticaret ve telekomünikasyonu kapsayan Avrupa Tek Pazarına ait bir politikadır. Bu politika ile dijital çağa ayak uydurabilmesi için yönetmeliklerin düzenlenerek var olan pazarların tek bir pazar haline getirilmesi hedeflenir.

1. Avrupa Komisyonu'ndan Sanal Dünyada Rekabet ve Üretken Yapay Zekaya Yönelik Katkı Çağrısı

Avrupa Komisyonu, sanal dünyadaki rekabet ve üretken yapay zekâ konusunda katkı çağrısı başlatmış ve birçok büyük dijital oyuncuya bilgi talebi göndermiştir. İlgili tüm paydaşların, sanal dünyalar ve üretken yapay zekâ kapsamındaki rekabet düzeyine ilişkin deneyimlerini paylaşmaya, geri bildirimde bulunmaya ve rekabet hukukunun bu yeni pazarlara nasıl yardımcı olabileceğine ilişkin görüşlerini paylaşacağı ifade edilmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından, katkı çağrıları yoluyla alınan tüm yanıtların dikkatle inceleneceği ve bu incelemenin ardından ortaya çıkan tüm farklı bakış açılarının bir araya getirmesi amacıyla 2024 yılının ikinci çeyreğinde bir çalıştayın düzenlenebileceği duyurulmuştur. Ayrıca Avrupa Komisyonu, büyük dijital pazar oyuncuları ile üretken yapay zekâ geliştiricileri ve sağlayıcıları arasındaki ortaklıkların, pazar dinamikleri üzerindeki etkisini araştırdığı da açıklamıştır. Bununla birlikte, katkı çağrılarının 11 Mart 2024 tarihine kadar yanıt gönderilebileceği belirtilmiştir.⁴⁸

⁴⁸ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_85 adresinden ulaşılabilmektedir.

2. Ortak Siber Güvenliğe Yönelik Tedbirler

Avrupa Birliğin kurum, ofis ve kuruluşlarında yüksek düzeyde ortak siber güvenliğe yönelik tedbirleri belirleyen yeni Siber Güvenlik Yönetmeliği, 7 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yönetmeliğin, AB Güvenlik Birliği Stratejisi ve AB Siber Güvenlik Stratejisi tarafından belirlenen politika hedefleriyle ve bu alandaki diğer yasal girişimlerle uyumlu olduğu ifade edilmiştir. Bu doğrultuda, yönetmelik ile siber güvenlik risk yönetim ve kontrol çerçevesinin oluşturulmasına yönelik önlemler ortaya konulmuştur. Ayrıca yönetmeliğin uygulanmasını izlemek ve desteklemek amacıyla Kurumlar Arası Siber Güvenlik Kurulu'nun oluşturulacağı da ifade edilmiştir.

Yönetmelikte tanımlanan zaman çizelgesini takip edilerek, Avrupa Birliği birimlerinin, iç siber güvenlik yönetim süreçlerini oluşturacağı ve öngörülen belirli siber güvenlik risk yönetimi önlemlerini aşamalı olarak uygulamaya koyacağı ifade edilmiştir. Kurumlar Arası Siber Güvenlik Kurulu'nun stratejik yönlendirme sağlamak, Birlik birimlerine rehberlik ile destek sunmak ve yönetmeliğin uygulanmasını izlemek amacıyla mümkün olan en kısa sürede kurulacağı açıklanmıştır.⁴⁹

---

⁴⁹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_6782 adresinden ulaşılabilmektedir.

Avrupa Birliği Siber Güvenlik Ajansı (European Union Agency for Cybersecurity) Avrupa Birliği'ne bağlı ağ ve bilgi güvenliğinden sorumlu bir ajanstır. 13 Mart 2004 tarihinde kurulmuş olup 1 Eylül 2005 tarihinde faaliyete geçmiştir. Merkezi Yunanistan'ın Kandiye kentinde yer almaktadır. ENISA Avrupa genelinde yüksek bir siber güvenlik düzeyine ulaşmayı amaçlamaktadır. ENISA, AB çatısı altındaki tüm kurum ve kuruluşların ağ ve bilgi güvenliği konusunda bilgi paylaşımında bulunduğu bir merkez konumundadır. ENISA'nın sorumluluğu, AB içinde en üst seviyede ve en etkin şekilde ağ ve bilgi güvenliğini tesis etmektir. AB enstitüleri ve üye ülkelerle de işbirliği yaparak; AB içinde yer alan tüm kullanıcılar, çeşitli organizasyonlar ve iş dünyasında bilgi güvenliği kültürü oluşturmayı hedeflemektedir. ENISA, bulut bilişim alanında hem kamu kurumlarına, hem de özel sektör temsilcilerine yeni bilişim teknolojileri ve servislerine güvenli geçiş için rehberlik hizmeti sunmaktadır. ENISA, kurumlar arası koordinasyonu sağlama ve bilinçlendirme çalışmaları yapmanın yanı sıra; kullanıcılara uyguladığı anketlerle mevcut durumun analizini de sık aralıklarla yaparak, yeni bilgi güvenliği politikalarının üretilmesine katkı sağlamaktadır.

AB İlk Siber Güvenlik Sertifikasyon Programı

ENISA tarafından hazırlanan Avrupa Ortak Kriterler Siber Güvenlik Planı (EUCC), AB siber güvenlik sertifikasyonu çerçevesinde ilk şema olarak nitelendirilmiştir. Avrupa Komisyonu, Ortak Kriterlere (EUCC) ilişkin AB siber güvenlik sertifikasyon planına ilişkin uygulama yönetmeliğini kabul etmiştir. Plan, ENISA'nın Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan birtalebe yanıt olarak hazırladığı EUCC'deki aday siber güvenlik sertifikasyon planıyla tamamen uyumludur.

Aday planının taslağını hazırlarken ENISA, sektör genelindeki alan uzmanlarından ve AB Üye Devletleri Ulusal Siber Güvenlik Sertifikasyon Otoritelerinden (NCCA'lar) oluşan özel bir çalışma grubu tarafından desteklenmiştir.

ENISA, Üye Devletler tarafından Avrupa Siber Güvenlik Sertifikasyon Grubu (ECCG) aracılığıyla alınan rehberlik ve desteğin yanı sıra Paydaş Siber Güvenlik Sertifikasyon Grubunun (SCCG) katkılarını vurgulamıştır. Kabul edilecek ilk AB siber güvenlik sertifikasyon programı olan EUCC'nin, şu anda hazırlık aşamasında olan sonraki programların önünü açması beklenmektedir. Bir uygulama tasarrufu “topluluk müktesebatinin”, yani AB Hukukunun bir parçası olsa da siber güvenlik sertifikasyon çerçevesi isteğe bağlıdır. Zamanla EUCC, daha önce SOG-IS anlaşması kapsamındaki ulusal sertifikasyon programlarının yerini alacaktır.⁵⁰

---

⁵⁰ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.enisa.europa.eu/news/an-eu-prime-eu-adopts-first-cybersecurity-certification-scheme> adresinden ulaşılabilir.

Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü ETSI (European Telecommunications Standards Institute) 1988 yılında Avrupa için telekomünikasyon standartları üretmek üzere kurulmuştur. CEPT, (European Conference of Post and Telecommunications Administration- Avrupa Posta ve Telekomünikasyon İdareleri Konferansı)'nın devamı niteliğindedir. EBU (European Broadcasting Union - Avrupa Yayıncılık Birliği) ve CEN/CENELEC ile eşgüdüm içinde çalışarak yayıncılık ve enformasyon teknolojileri alanında da standartlaştırma çalışmaları yapar. Diğer örgütlerden farklı olarak üyeleri, devletler değil, ağ işleticileri, telekomünikasyon idareleri, hizmet sunucular, üreticiler, kullanıcı grupları ve araştırma birlikleridir.

ETSI Koruma Profili Standardı

ETSI'nin Tüketici Mobil Cihazlarına Yönelik Koruma Profili standardı, Fransız Siber Güvenlik Ajansı'ndan dünyada bir ilk olan sertifikayı almıştır.

Fransız Ulusal Siber Güvenlik Ajansı (ANSSI), mobil cihaz kullanıcıları için güvenliğin kritik önemini vurgulayan önemli bir adım olarak, ETSI'nin Tüketici Mobil Cihaz Koruma Profilini Ortak Kriterler Küresel Sertifikasyon Çerçevesi kapsamında onaylamıştır. Akıllı telefonların güvenliğini değerlendirmeye yönelik olan bu spesifikasyon paketi, ulusal bir idare tarafından verilen ilk sertifika olma özelliği taşımaktadır.

Tüketici mobil cihazlarının giderek artan siber güvenlik tehditlerine karşı savunmasızlığının bilincinde olan ETSI Tüketici Mobil Cihazlarına Yönelik Koruma Profili standardı, kullanıcıların karşı karşıya olduğu temel güvenlik ve gizlilik risklerini tanımlamaktadır. Ayrıca gizlilik risklerini en aza indirmek, kullanıcıların verilerini korumak ve tüketicilerin mobil cihazlarının güvenliğine olan güveni en üst düzeye çıkarmak için uygun koruma sağlamaktadır.

Standart, mobil cihaz üreticilerinin yeni ürünlerinde güvenlik sertifikası almalarına destek olmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, değerlendiricilere tüketici mobil cihazlarının güvenliğini değerlendirmeleri için ortak bir metodoloji sunmaktadır. Ortak Kriterlere dayalı olarak güvenlik güvencesi gerekliliklerini tanımlayan standart, gelecekteki Avrupa Siber Dayanıklılık Yasası gibi sertifikasyon girişimleri için de uygundur.

İlk olarak 2021 yılında TS 103 732 olarak yayımlanan ETSI'nin Tüketici Mobil Cihazlarına Yönelik Koruma Profili, daha sonra revize edilerek çok parçalı bir spesifikasyon olarak genişletilmiştir. Temel gereksinimleri (TS 103 732-1) karşılamanın yanı sıra, artık tüketici mobil cihazlarında biyometrik kimlik doğrulamanın (TS 103 732-2) artan kullanımını da kapsamaktadır. Üçüncü bir Teknik Şartname, değerlendirme konfigürasyonunu (TS 103 932-1) tanımlayan ve ürünün bir bütün olarak değerlendirilebilmesi için diğer iki belgenin gerekliliklerini birleştiren bu Koruma Profilini tamamlamaktadır.

Spesifikasyon paketi, önde gelen işletim sistemi geliştiricileri, akıllı telefon üreticileri, ağ operatörleri, düzenleyici otoriteler ve kullanıcı dernekleri de dahil olmak üzere, mobil iletişim ekosistemindeki paydaşların katkısıyla ETSI tarafından geliştirilmiştir. Yeni standartlar, ETSI'nin 2020'de Avrupa Standardı EN 303 645 olarak yayımlanan ve çeşitli spesifik sektörlere uygulanabilecek tüketici IoT cihazlarının siber güvenliğine yönelik temel gereksinimleri tanımlayan önceki temel çalışmalarına dayanmaktadır.

Çığır açan spesifikasyonların geliştirilmesini denetleyen ETSI Siber Güvenlik Teknik Komitesi Başkanı düşüncelerini "Akıllı telefonlar ve tabletler günlük hayatımızın merkezinde yer alıyor. Bunlar aynı zamanda kötü amaçlı yazılım ve ağ gizlice dinleme de dahil olmak üzere, kötü aktörlerin ellerinden gelen her türlü yöntemle sömürmeye giderek daha fazla istekli olduğu uygulamalar, veriler ve kişisel bilgilerden oluşan bir altın madenidir." olarak ifade etmiştir.⁵¹

---

⁵¹ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.etsi.org/newsroom/press-releases/2308-etsi-protection-profile-for-securing-smartphones-gains-world-first-certification-from-french-cybersecurity-agency> adresinden ulaşılabilir.

The GSM Association (GSMA), mobil operatörler ve Telekom ile ilgili işletmelerden oluşan bir topluluktur. GSMA, GSM mobil sektörünün standardize edilmesi ve geliştirilmesi amacıyla 1995 yılında kurulmuştur. Mobil ekosistem ve ilişik endüstrilerdeki mobil operatörleri ve kuruluşları temsil eden GSMA, üyelerine Endüstri Hizmetleri ve Çözümleri, İyilik için Bağlantı ve Sosyal Yardım başlıkları altında çeşitli hizmetler sunmaktadır.

GSMA ve IBM'den Telekomünikasyon Sektöründe Yapay Zekanın Benimsenmesine Yönelik İş Birliği

GSMA ve IBM, telekom endüstrisinde yapay zekanın benimsenmesi ve becerilerin desteklenmesi amacıyla iş birliği yaptıklarını duyurmuştur. GSMA Advance tarafından verilen yeni eğitim serisinin ilki olan Yapay Zekâ programının, üyelerin yenilikçi teknolojilerden etkin bir şekilde yararlanmasına yardımcı olması ve kazandırılan dijital becerilerle telekomünikasyon sektörünü yapay zekâ çağına hazırlaması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, IBM'in yapay zekâ asistanlarıyla birlikte veri platformu olan Watsonx'tan yararlanıldığı da belirtilmiştir.

Telekomünikasyon sektörü için tasarlanan eğitim programının, temel yapay zekâ prensiplerinden endüstriye özel nesil yapay zekâ uygulamalarına kadar geniş bir yelpazedeki konuları kapsayacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, GSMA İleri Yapay Zekâ Eğitimi oturumlarının, 2024 yılında Dubai, Londra, Meksika, New York ve Seul dahil olmak üzere buralardaki IBM ofislerinde gerçekleştirilerek ve çevrim içi bir eğitim programının yapılacağı belirtilmiştir.

Bu platformun, telekom sektörü oyuncularının, Üretken Yapay Zekânın sektöre özel yenilikçi kullanım örneklerini keşfetmelerine yardımcı olmasına ve üyelerin gelirinin artması ile müşteri deneyimlerini iyileştirmelerine olanak sağlaması hedeflenmiştir.

IBM'in en son Yapay Zekâ Benimseme Anketi, telekomünikasyon şirketlerinin yüzde 40'ının üretken yapay zekâyı araştırdığını veya denediğini, yüzde 45'inin ise yapay

zeka'nın kullanıma sunulmasına yönelik çalışmalarını hızlandırdığını ortaya koymuştur. GSMA'nın yaptığı bir araştırma da ise işletmecilerin yüzde 56'sının üretken yapay zekâ çözümlerini aktif olarak denediği belirtilirken, ancak küçük ve orta ölçekli işletmeler arasında bu oranın daha düşük olduğu ifade edilmiştir.

GSMA ve IBM, bu girişimleri aracılığıyla, işletmecilerin yapay zekâ teknolojisinden faydalanmasına olanak sağlayarak, toplumdaki dijital uçurumu kapatmaya yönelik yenilikçi ve kapsayıcı çözümler geliştirmeyi amaçlamıştır. Yapay zeka'nın, telekomünikasyon endüstrisine ve toplumlara yenilikçi hizmetler başlatmak, bağlantı ile müşteri deneyimini geliştirmek için büyük fırsatlar sunduğu da ifade edilmiştir.⁵²

---

⁵² Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.gsma.com/newsroom/press-release/gsma-and-ibm-collaborate-to-accelerate-ai-adoption-and-skills-for-the-telecoms-sector-with-launch-of-generative-ai-training-program-and-industry-challenge/> adresinden ulaşılabilir.

Dünya Posta Birliği UPU (Universal Postal Union), aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 22 ülke tarafından 1874 yılında kurulmuştur. UPU, 1948 yılından itibaren Birleşmiş Milletler'in bir uzmanlık örgütü olarak faaliyet göstermektedir. Dünya Posta Birliğinin görevleri; posta gönderilerinin birbiriyle bağlantılı şebekelerden oluşan tek bir posta alanı dâhilinde serbestçe dolaşımını, posta alanında standartların belirlenmesi ve teknolojinin teşvik edilmesi, üyeleri arasında uluslararası iş birliğini ve tüketici ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamaktır. Merkezi İsviçre'nin Bern şehrinde bulunmaktadır.

Sürdürülebilir Bir Gelecek için Dünya Posta Birliği'nin COP28'de İklim Eğitimi Desteklemesi

Emirates Post Group (EPG) ve Uluslararası Posta Birliği (UPU) tarafından Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Eğitim Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Eğitim ve Araştırma Enstitüsü (UNITAR) iş birliğiyle, posta sektörünün iklim değişikliğindeki rolünü vurgulayan 'Gelecek için Teslimat' başlıklı bir çalıştay düzenlenmiştir. Bu çalıştay, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 28. yıllık Taraflar Konferansı (COP28) kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kapsamında gerçekleştirilen oturumlarda iklim değişikliği kapsamında farkındalık ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine uyum tartışılmıştır. Tartışmaların odağında, posta ağlarının geniş potansiyelinden yararlanarak iklim bilincini artırıp, çevre dostu uygulamaları teşvik etmek ve sürdürülebilirliği bireylerin günlük yaşamlarına dahil etmek yer almıştır.

Çalıştayda yaptığı konuşmada Dünya Posta Birliği Genel Müdürü Masahiko Metoki, "UPU ve 192 üyeden oluşan ağı, karbon emisyonlarını azaltmayı ve iklim bozulmalarına karşı dayanıklılığı güçlendirmeyi taahhüt etmiştir. Altyapımızı yeşillendirirken, küresel posta ağının iklim eylemini desteklemede daha da geniş bir rol oynayabileceğini unutmamak önemlidir. Varlıklarımızı erişimimizi ve her yerdeki insanlarla olan güvenilir ilişkimizi diğer sektörlerle iklim hizmetleri sağlamak için kullanabiliriz. Posta sektörünün küresel karbon azaltma hedeflerine önemli bir katkıda

bulunma potansiyeline sahip olduğuna ve böylece Paris Anlaşması'nda ortaya konan hedeflere ulaşılmasını destekleyeceğine inanıyorum.” açıklamasını yapmıştır.⁵³

---

⁵³ Konuya ilişkin ayrıntılı bilgiye <https://www.upu.int/en/press-release/2023/commitment-for-a-sustainable-future-global-postal-community-to-foster-climate-education-at-cop28> adresinden ulaşılabilir.